ANVISNINGAR OM BANKSEKRETESS 2021

Dessa anvisningar om banksekretess har sammanställts av bankerna i samarbete inom Finanssiala ry. De ersätter de tidigare anvisningarna om banksekretess som var uppgjorda inom Finansbranschens Centralförbund. Lagstiftningen har beaktats till 15.12.2020. Avsnitt 2 i anvisningar om banksekretess, ”Sekretessbelagda uppgifter”, har reviderats under hösten 2026.

Den svenska versionen är en översättning från den finska originaltexten. Om det finns skillnader mellan de olika språkversionerna, har den finska versionen företräde.

FINANSSIALA

Innehåll

1 PRINCIPEN OM BANKSEKRETESS OCH DESS UTVECKLING 5

2 SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER 6

3 SKILLNADEN MELLAN BANKSEKRETESS OCH BANKENS FÖRETAGSHEMLIGHET 6

4 FÖRHÅLLANDET MELLAN BANKSEKRETESSEN OCH SKYDDET FÖR PERSONUPPGIFTER 7

5 SAMMANSLUTNINGAR SOM TYSTNADSPLIKTEN GÄLLER 8

6 PERSONER MED TYSTNADSPLIKT 8

6.1 Banktjänstemän 8

6.2 Medlemmar i bankens organ 8

6.3 Revisorer 9

6.4 Tjänsteföretags personal och andra som verkar på bankens uppdrag 9

6.5 Personer som arbetar i banklokaler men inte deltar i bankverksamheten 9

7 BANKSEKRETESSENS UTSTRÄCKNING I TIDEN 9

8 TYSTNADSPLIKT INOM BANKEN 10

8.1 Att undersöka sekretessbelagda uppgifter 10

8.2 Att röja sekretessbelagda uppgifter för en annan tjänsteman 10

8.3 Uppgifter som erhållits vid ombuds- och experttjänster 10

9 UPPGIFTER TILL ENSKILDA 10

9.1 Kundens samtycke 10

9.1.1 Behandlingsgrunder enligt bestämmelserna om dataskydd 10

9.1.2 Samtycke enligt betaltjänstlagen 11

9.2 Fullmakt 11

9.3 Intressebevakningsfullmakt 11

9.4 Gemensam kredit och gemensamt konto eller förvar 12

9.5 Dispositionsrätt till ett konto 12

9.6 Överfört konto 12

9.7 Uppgifter om bankaffärerna för personer under intressebevakning 13

9.7.1 Allmänt om intressebevakning 13

9.7.2 Intressebevakarens rätt att få uppgifter 13

9.7.3 Rätt för minderårig och annan person under intressebevakning att få uppgifter 14

9.8 Make/maka 14

9.9 Uppgifter om ett dödsbo 15

9.9.1 Dödsbodelägare 15

9.9.2 Legatarie 15

9.9.3 Förrättare av bouppteckning och god man 15
9.9.4 Boutredningsman, skiftesman och testamentsexekutor 16
9.9.5 Uppgifter om den efterlevande maken 16
9.10 Förrättare av avvittring eller åtskiljande av egendom 16
9.11 Utredare vid företagssanering 17
9.12 Utredare och utmätningsman vid skuldsanering för en privatperson 17
9.13 Konkursboförvaltare 17
9.14 Konkursgäldenär 17
9.15 Likvidator 18
9.16 Borgensman 18
9.16.1 Innan borgensförbindelsen undertecknas 18
9.16.2 Efter att borgensförbindelsen har undertecknats 18
9.17 Pantsättare 19
9.17.1 Innan pantförbindelsen undertecknas 19
9.17.2 Efter att pantförbindelsen har undertecknats 19
9.18 Panthavare 19
9.19 Gäldenär 20
9.20 Banken som förvarare av skyddsdokument 20
9.21 Förmedlare som sköter försäljningen av en pant 20
9.22 Checkinnehavare 20
9.23 Mottagare av en kortbetalning 20
9.24 Kortinnehavare 21
9.25 Information vid betalningsrörelsen mellan banker 21
9.26 Betalarens rätt att få uppgifter om fel betalningsmottagare 22
9.27 Uppgifter till betalningsmottagaren om kontohavaren när betalaren inte är känd 22
9.28 Uppgifter om betalningsmottagaren till betalaren när betalningsmottagarens kontouppgifter är föråldrade 22
9.29 Uppgifter till betaltjänstleverantörer som är tredje part 23
9.29.1 Kontoinformationstjänst 23
9.29.2 Betalningsiniteringstjänst 23
9.30 Personer som handlar för en juridisk person 24
9.30.1 De som har rätt att få uppgifter på grund av sin ställning 24
9.30.2 Revisor och förvaltningsrådsmedlem 24
9.30.3 Personer med rätt att företräda och med firmateckningsrätt 24
9.30.4 Oregistrerad sammanslutning 25
10 SPÄRRMARKERING 25
11 LAGSTADGAD RÄTT ATT LÄMNA UT UPPGIFTER 25
11.1 Uppgifter till holdingföretag, kreditinstitut och finansiella institut, sammanslutningar av inlåningsbanker, finans- och försäkringskonglomerat och ekonomiska sammanslutningar 25

11.2 Uppgifter till bankernas säkerhetsfonder 26
11.3 Uppgifter till Ersättningsfonden för investerare 27
11.4 Vetenskaplig forskning 27
11.5 FINE och andra tvistlösningsorgan 27
11.6 Anmälningar om störningar i förtroendenätet 27
11.7 Kreditupplysningsverksamhet 28
11.8 Uppgifter i kundanmärkningsregistret 28
12 UPPGIFTER TILL MYNDIGHETERNA 29
12.1 Allmänt 29
12.2 Finansinspektionen 31
12.2.1 Granskningsrätt 31
12.2.2 Rätt att få uppgifter och handlingar av banken 32
12.2.3 Rätt att få uppgifter och handlingar av en sammanslutning inom bankens finansiella företagsgrupp eller i vilken banken annars har bestämmande inflytande 32
12.2.4 Bankens revisors skyldighet att lämna uppgifter 32
12.2.5 Skyldighet att anmäla marknadsmissbruk 33
12.2.6 Finansinspektionens tystnadsplikt 33
12.3 Uppgifter till dataombudsmannen 33
12.4 Uppgifter till Konkurrens- och konsumentverket 34
12.5 Centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker som tillsynsutövare 34
12.6 Statens säkerhetsfond 34
12.7 Uppgifter till Verket för finansiell stabilitet 34
12.8 Skattemyndigheterna 35
12.8.1 Allmänt 35
12.8.2 Individualiserad förfrågan till banken 36
12.8.3 Begräsningar i skyldigheten att lämna uppgifter 36
12.8.4 Skattemyndigheternas granskningsrätt 36
12.8.5 Jämförelseuppgiftsgranskning 37
12.8.6 Beskattning i en främmande stat 37
12.9 Finlands Bank 38
12.10 Polismyndigheterna 38
12.10.1 Förfrågan för avvärjande eller utredning av brott 38
12.10.2 Brott mot banken 39
12.10.3 Beslag 39
12.10.4 Lämnande av uppgifter för polisundersökning 39
12.10.5 Centralen för utredning av penningtvätt 39
12.10.6 Internationella finansiella sanktioner och frysning av tillgångar för bekämpning av terrorism 40
12.11 Åklagar-, tull- och gränsbevakningsmyndigheterna 40
12.12 Konkursombudsmannen 41
12.13 Utsökningsmyndigheterna 41

12.13.1 Allmänt 41
12.13.2 Egendom som är föremål för förfrågan 42
12.13.3 Verkställande av säkringsåtgärd 44
12.14 Myndigheter som övervakar penninginsamlingar 44
12.15 Övriga myndigheter 44
12.15.1 Uppgifter till förmyndarmyndigheten 44
12.15.2 Uppgifter till socialmyndigheterna 45
12.15.3 Uppgifter till Folkpensionsanstalten och besvärsorgan 46
12.15.4 Rättshjälpsbyråns rätt att få uppgifter 46
13 HÖRANDE AV EN BANKTJÄNSTEMAN SOM VITTNE 46
13.1 Förundersökning 46
13.1.1 Vittne i ett brottmål där banken inte är målsägande 46
13.1.2 Vittne i ett brottmål där banken är målsägande 47
13.2 Domstol 47
13.2.1 Vittne i ett brottmål där banken inte är målsägande eller i ett tvistemål mellan kunder 47
13.2.2 Vittne i ett tvistemål där banken är part eller i ett brottmål där banken är målsägande 47
14 BANKEN SOM PART I EN RÄTTEGÅNG 48
15 PÅFÖLJDER AV BROTT MOT TYSTNADSPLIKTEN 48
15.1 Straffrättsliga påföljer 48
15.2 Skadestånd och arbetsrättsliga påföljder 49
16 DEFINITIONER 50

Anvisningar om banksekretess

I det följande används begreppet bank för att i vid bemärkelse beskriva de företag och sammanslutningar som omfattas av tystnadsplikten. Till dem hör till exempel banker, andra kreditinstitut, finansbolag och värdepappersföretag samt i lagen om placeringsfonder avsedda fondbolag och förvaringsinstitut. Tystnadsplikten omfattar också deras anställda och företrädare. Definitioner av centrala begrepp finns i punkt 16.

1 PRINCIPEN OM BANKSEKRETESS OCH DESS UTVECKLING

Bankernas tjänstemän och förtroendevalda får vid skötseln av sina uppgifter, till exempel inom kreditgivningen och förmögenhetsförvaltningen, uppgifter om kunders och andra personers ekonomiska och andra angelägenheter. Bankerna får dessutom uppgifter om kunderna till exempel i anslutning till betalningsrörelsen.

En förutsättning för bankverksamheten är att kunderna har förtroende för att deras ekonomiska och privata angelägenheter hålls hemliga. En banktjänsteman eller en medlem i bankens förvaltningsorgan får inte lämna uppgifter om kundernas angelägenheter till utomstående. Banksekretessen skyddar inte bara den enskilda människan utan också företag och andra sammanslutningar.

Principen om banksekretess har iakttagits lika länge som man har idkat bankverksamhet. Till en början iakttogs principen utan skrivna lagar som sedvanerätt med stöd av moral och god sed. I Finland skrevs principen om banksekretess för alla banker för första gången in i de banklagar som trädde i kraft 1970. Principen behölls i de senare kreditinstitutslagarna (1607/1993 och 121/2007) liksom i den gällande kreditinstitutslagen (610/2014). Bestämmelser om banksekretess ingår i 14–15 § i kreditinstitutslagens 15 kap. om förfaranden vid kundtransaktioner.

I takt med att bankverksamheten har utvecklats har banksekretessen fått allt större betydelse eftersom den tryggar en störningsfri verksamhet inom den finansiella sektorn. Vid sidan av den enskilda kundens intresse tjänar banksekretessen sålunda också det allmänna intresset. Dessa intressen kan dock komma i konflikt med varandra. I vissa fall har lagstiftaren ansett att banksekretessen måste vika för ett större allmänt intresse. Bland annat ger olika lagar myndigheterna rätt till information. De här fallen är dock noga angivna i lagens bestämmelser. I egenskap av undantagsbestämmelser måste de tolkas snävt. De viktigaste fallen där myndigheterna har rätt till information behandlas nedan i samband med respektive myndighet som har rätt till information.

Bestämmelser om tystnadsplikt som motsvarar kreditinstitutslagens banksekretessbestämmelser ingår i annan lagstiftning, till exempel i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, värdepappersmarknadslagen, lagen om investeringstjänster, lagen om placeringsfonder, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, försäkringsbolagslagen och lagstiftningen om värdeandelssystemet.

2 SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER

Enligt kreditinstitutslagen (610/2014) 15 kapitel 14 § är den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ inom ett kreditinstitut eller företag inom samma finansiella företagsgrupp, inom en sammanslutning av kreditinstitut eller inom företag som kreditinstitutet anlitar som ombud eller inom något annat företag som agerar för kreditinstitutets räkning eller i egenskap av anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon av kreditinstitutets kunder eller hos kunder till företag som tillhör samma finansiella företagsgrupp eller samma konglomerat enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat som kreditinstitutet eller hos någon annan person med anknytning till kreditinstitutets eller företagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en företagshemlighet, skyldig att hemlighålla saken, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att saken röjs.

Tystnadsplikten gäller både fasta och tillfälliga kundförhållanden. Banksekretessen begränsar sig inte enbart till bankaffärer mellan banken och kunden, utan den omfattar också omständigheter utanför detta förhållande, om man har fått kännedom om dem i anslutning till bankärenden. Tystnadsplikten gäller även uppgifter om andra personer än bankens kunder.

Tystnadsplikten förutsätter också att banken gör en riskbaserad bedömning av skyddsnivån och säkerheten hos de kommunikationskanaler som används med hänsyn till meddelandets innehåll.

Banksekretessen gäller sådana uppgifter som kunden kan anses önska hålla hemliga. Banksekretessen gäller således inte nödvändigtvis uppgifter som är allmänt kända och inte heller uppgifter som har blivit offentliga trots att de ursprungligen borde ha hållits hemliga. Banksekretessen gäller inte heller automatiskt en uppgift om att en person är kund hos banken, såvida uppgiften inte är förenade med andra sekretessbelagda omständigheter, såsom kundens ekonomiska situation, personliga förhållanden eller företagshemligheter.

Tystnadsplikten sträcker sig också till uppgifter som har erhållits från en annan bank eller från ett företag som hör till samma konglomerat eller ekonomiska sammanslutning. Sådana uppgifter kan till exempel härröra sig från betalningsförmedlingen (se punkterna 9.25–9.28 om att lämna uppgifter om kunden i anslutning till betalningsrörelsen) eller från konglomeratets eller den ekonomiska sammanslutningens marknadsföringsåtgärder (11.1).

3 SKILLNADEN MELLAN BANKSEKRETESS OCH BANKENS FÖRETAGSHEMLIGHET

Bankens egna företagshemligheter måste hållas isär från banksekretessen, som gäller uppgifter om kunderna. Det är fråga om banksekretess när en viss uppgift kan kopplas till en viss kund hos banken eller bankkunden kan identifieras utgående från en uppgift. Banksekretessen gäller inte bland annat uppgifter om en viss kundgrupp, om uppgifter inte kan förknippas med någon viss kund i banken.

Alla företag har egna företagshemligheter som de anställda inte får avslöja för utomstående utan lov. Till bankens företagshemligheter hör till exempel bankens utvecklings- och marknadsföringsplaner, detaljerade nyckeltal för bankens ekonomi, försäljningen av en fastighet som banken äger, frågor som har behandlats i bankens förvaltningsråd och styrelse samt uppgifter eller dokument för bankens interna bruk, även sådana som gäller kunder. Beträffande denna information har banken prövningsrätt i motsats till när det gäller

banksekretessen om kunderna. Bankens tjänstemän och förtroendevalda får dock inte heller avslöja bankens företagshemligheter. Bara de personer som på grund av sin ställning eller med särskilt tillstånd har rätt till det får informera om bankens företagshemligheter.

Bestämmelser om företagshemligheter och tekniska anvisningar i samband med näringsverksamhet ingår i lagen om företagshemligheter (595/2018). Med företagshemlighet avses information som (a) varken som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman är allmänt känd hos eller lättillgänglig för den som normalt handskas med information av det aktuella slaget, (b) har ekonomiskt värde i näringsverksamhet, och (c) den legitima innehavaren har vidtagit rimliga åtgärder för att skydda. Dessutom har bankerna egna anvisningar om förfaringssätten i samband med företagshemligheter.

Om handlingar som innehåller bank- eller företagshemligheter sänds till myndigheter, är det skäl att försäkra sig om att handlingarna hemlighålls genom att vid behov förse dem eller en del av dem med anteckning om sekretess, eftersom man utgår från att myndighetsverksamhet är offentlig enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Myndigheten ska dock hemlighålla handlingar som innehåller företagshemligheter eller andra sekretessbelagda uppgifter. Bankens rätt att röja uppgifter som omfattas av banksekretessen för att trygga sina rättigheter vid en rättegång behandlas längre fram under punkt 14.

4 FÖRHÅLLANDET MELLAN BANKSEKRETESSEN OCH SKYDDET FÖR PERSONUPPGIFTER

Kärnan i banksekretessen är förbudet mot att röja eller annars överlåta information om den ekonomiska situationen hos en kund eller någon annan person med anknytning till verksamheten eller om en enskilds personliga förhållanden till en tredje part. Om det inte är fråga om uppgifter som gäller en fysisk person, tillämpas inte dataskyddslagstiftningen på sådan behandling av uppgifter. Å andra sidan, om det är fråga om till exempel utlämnande av en fysisk persons kontouppgifter till en tredje part, ska även dataskyddslagstiftningens ställning som allmän reglering beaktas.

EU:s dataskyddsförordning (2016/679/EU, nedan dataskyddsförordningen) började tillämpas den 25 maj 2018. Förordningen tillämpas på behandlingen av personuppgifter och är således av betydelse i situationer där de uppgifter som omfattas av banksekretessen är personuppgifter. Förordningen är direkt tillämplig i alla EU-stater. Denna reglering på EU-nivå kan preciseras och kompletteras med nationella bestämmelser. Dataskyddslagen (1050/2018) är den nationella allmänna lagen om behandling av personuppgifter. I Finland finns också flera andra lagar med preciserande och kompletterande bestämmelser om behandlingen av personuppgifter. Bestämmelserna om banksekretess och tolkningarna av dem kan komplettera och precisera dataskyddsregleringen.

Dataskyddet är en väsentlig del av integritetsskyddet. Förutom privatpersoner åtnjuter bland annat sammanslutningars och företags personrepresentanter och arbetstagare integritetsskydd när de sköter sammanslutningens eller företagets bankaffärer. Även banksekretessen tryggar integritetsskyddet. Eftersom dataskyddsregleringen omfattar endast behandling av personuppgifter, tillämpas banksekretessen i detta avseende bredare än så.

5 SAMMANSLUTNINGAR SOM TYSTNADSPLIKTEN GÄLLER

Banksekretessen berör också företag, finansiella institut, sammanslutningar av kreditinstitut, holdingföretag, utländska bankers filialer samt kreditinstitutets ombud eller andra företag som agerar för kreditinstitutets räkning inom samma koncern, finansiella företagsgrupp eller konglomerat som kreditinstitutet. Till de företag som avses ovan hör till exempel förvaringsinstitut och värdepappersföretag.

Holdingföretag, sammanslutning av kreditinstitut och konglomerat samt finansiell företagsgrupp definieras i punkt 16.

Dessa anvisningar om banksekretess är inte direkt tillämpliga på utländska dotterbolag som hör till samma koncern som kreditinstitutet, om inte kreditinstitutet fattar ett självständigt beslut om övernationell tillämpning.

6 PERSONER MED TYSTNADSPLIKT

Enligt 15 kap. 14 § i kreditinstitutslagen får bankhemligheter inte röjas av en medlem eller suppleant i ett organ inom ett kreditinstitut eller företag inom samma finansiella företagsgrupp, inom en sammanslutning av kreditinstitut eller inom något annat företag som agerar för kreditinstitutets räkning, liksom inte heller av person som är anställda hos dessa eller utför någon uppgift på deras uppdrag. Detsamma gäller ett kreditinstituts ombud och en anställd hos kreditinstitutets ombud eller den som utför en uppgift på uppdrag av ombudet.

Motsvarande tystnadsplikt gäller också den som är medlem eller suppleant i ett organ som på uppdrag utför någon annan uppgift inom ett företag som hör till ett konglomerat eller inom dess ombud eller inom något annat företag som agerar på uppdrag av ett företag som hör till konglomeratet.

6.1 BANKTJÄNSTEMÄN

Tystnadsplikten gäller varje anställd i en bank. Tystnadsplikt har också de anställda som inte utför egentligt kundservicearbete.

6.2 MEDLEMMAR I BANKENS ORGAN

Medlemmar i organen har tystnadsplikt. Medlemmar i organen som har tystnadsplikt är till exempel förvaltningsråds-, direktions- och styrelsemedlemmar samt verkställande direktören, kontrollanter vid kontor och filialdirektörer. Också medlemmar i en kommission som sköter förvaltningsuppgifter, utskottsmedlemmar och inspektörer som styrelsen utsett samt principalerna i sparbanker har tystnadsplikt.

Tystnadsplikt har dessutom styrelse- och delegationsmedlemmar i ersättningsfonden för investerare, den gamla insättningsgarantifonden (VTS-Fonden) och bankernas säkerhetsfonder samt fondernas ombudsmän.

Tystnadsplikten gäller också suppleanter i de nämnda organen samt andra medlemmar och ersättare i motsvarande ställning i organ.

Sekretessreglerna gäller inte bolagsstämma, principalmöte, andelsstämma eller fullmäktige för andelslag och inte heller aktieägare, insättare, grundfondandelsägare eller placeringsandelsägare eller medlemmar som deltar i sådant möte, och till dessa får sekretessbelagda uppgifter inte lämnas.

6.3 REVISORER

Revisorerna i en bank och en sammanslutning av banker får inte röja vad de har fått veta vid revisionen om sådant som banksekretessen omfattar. Tystnadsplikten gäller också resisorns medhjälpare.

6.4 TJÄNSTEFÖRETAGS PERSONAL OCH ANDRA SOM VERKAR PÅ BANKENS UPPDRAG

Enligt 15 kap. 14 § i kreditinstitutslagen omfattar tystnadsplikten personer som utför uppgifter på uppdrag av banken. Skyldiga att hemlighålla vad de vid utförande av någon uppgift har fått veta om sådant som är belagt med banksekretess är exempelvis anställda hos IT-service-, postnings-, värdetransport-, automatservice-, städ-, bevaknings- och bokföringsföretag och andra serviceföretag. Ovannämnda utomstående serviceföretag ska se till att deras anställda är medvetna om och iakttar tystnadsplikten.

6.5 PERSONER SOM ARBETAR I BANKLOKALER MEN INTE DELTAR I BANKVERKSAMHETEN

Tystnadsplikten enligt 15 kap. 14 § i kreditinstitutslagen omfattar inte personer som inte utför uppgifter på uppdrag av banken (till exempel en anställd i ett bolag som inte tillhör samma konglomerat och som säljer sitt bolags produkter eller tjänster i bankens kontor). Därför måste banken kräva tystnadsförbindelse av de personer som arbetar i bankens lokaler utan att delta i bankverksamheten, om de inte har tystnadsplikt med stöd av någon annan lagstiftning. Dessutom ska banken försöka ordna dessa personers arbetsutrymmen så att personerna inte har tillgång till banksekretessbelagda uppgifter.

7 BANKSEKRETESSENS UTSTRÄCKNING I TIDEN

Tystnadsplikten börjar när banktjänstemannens eller den förtroendevaldas anställning eller förtroendeuppdrag börjar. Tystnadsplikten gäller både arbetstid och fritid. Tystnadsplikten består också sedan anställningen eller förtroendeuppdraget har upphört.

Banksekretessen gäller inte bara uppgifter som har erhållits medan kundförhållandet har pågått, utan också uppgifter som har erhållits före och efter det. Sålunda är till exempel uppgifter som har lämnats banken vid förhandlingar om att inleda ett kundförhållande underkastade tystnadsplikt, också om personen eller företaget inte blev kund i banken.

8 TYSTNADSPLIKT INOM BANKEN

8.1 ATT UNDERSÖKA SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER

En banktjänsteman får inte inhämta eller undersöka sekretessbelagda uppgifter annat än i den omfattning som arbetsuppgifterna förutsätter.

8.2 ATT RÖJA SEKRETESSBELAGDA UPPGIFTER FÖR EN ANNAN TJÄNSTEMAN

Sekretessbelagda uppgifter får inte ens internt i banken röjas för en annan tjänsteman utöver det som arbetsuppgifterna förutsätter.

8.3 UPPGIFTER SOM ERHÅLLITS VID OMBUDS- OCH EXPERTTJÄNSTER

Uppgifter som erhållits i samband med bankens ombuds- och experttjänster får utnyttjas i bankens egen verksamhet bara med den uppdragsgivande kundens tillstånd.

Sådana är exempelvis uppgifter som ingår i ett aktieägarregister som förs för en kundsammanslutnings räkning eller sådana känsliga uppgifter till exempel om hälsotillstånd som har erhållits vid funktionen som ombud för ett försäkringsbolag. Också annan lagstiftning, till exempel lagstiftningen om dataskydd och om värdepappersmarknaden samt försäkringslagstiftningen, begränsar användningen av uppgifterna.

9 UPPGIFTER TILL ENSKILDA

Huvudregeln är att ingen, till exempel en privatperson, ett bolag, en förening eller en stiftelse, har rätt att få uppgifter om andras bankaffärer.

I det följande nämns de viktigaste undantagen från denna huvudregel samt ges anvisningar för de vanligaste situationer i praktiken där enskilda frågar om andra bankaffärer. Om en persons rätt att få uppgifter grundar sig på domstolsbeslut, ska domstolens skriftliga förordnande företes banken.

9.1 KUNDENS SAMTYCKE

Kunden kan ge sitt samtycke till att banken lämnar ut uppgifter om hans eller hennes bankaffärer till någon annan trots banksekretessen. Förutsättningarna för samtycke ska alltid bedömas via saksammanhanget när det är fråga om banksekretess.

Samtycket bör alltid vara skriftligt, eftersom de t vid eventuella tvister ofta är svårt att bevisa ett muntligt samtycke.

9.1.1 Behandlingsgrunder enligt bestämmelserna om dataskydd

Om det är fråga om personuppgifter som gäller en fysisk person och utlämnande av dem, måste dataskyddsförordningen krav på behandlingsgrunder (t.ex. samtycke, berättigat intresse) beaktas i tillämpliga delar. Å andra sidan tillämpas inte dataskyddslagstiftningen till exempel på utlämnande av företagsuppgifter.

9.1.2 Samtycke enligt betaltjänstlagen

Det finns också närmare bestämmelser om samtyckets form i speciallagstiftning, till exempel betaltjänstlagen (290/2010). Enligt betaltjänstlagen får tjänsteleverantörer endast med betaltjänstanvändarens uttryckliga samtycke behandla sådana personuppgifter som behövs för tillhandahållande av betaltjänsterna. Kunden kan dock lämna ett sådant uttryckligt samtycke i avtalsvillkoren, så med ”uttryckligt samtycke” enligt betaltjänstlagen avses inte helt och hållet samma sak som med uttryckligt samtycke som nämns i dataskyddsförordningen. Samtycke enligt betaltjänstlagen är bundet endast till tillhandahållande av tjänster enligt betaltjänstlagen, och en tjänsteleverantör som tillhandahåller betaltjänster kan inte i avtalsvillkoren begära samtycke till insamling eller behandling av andra uppgifter som omfattas av banksekretess.

9.2 FULLMAKT

En kund kan befullmäktiga en annan person att få uppgifter om hans eller hennes bankaffärer. Fullmakten ska ges skriftligt och företes i banken i original eller i elektronisk form. En elektronisk fullmakt förutsätter stark kundautentisering.

Fullmakten ska specificera vilka uppgifter som de befullmäktigade har rätt att få om fullmaktsgivarens bankaffärer eller om en del av dem. En öppen fullmakt räcker inte. Fullmakten kan formuleras på många sätt, till exempel:

> F U L L M A K T
>
> Jag befullmäktigar X (namn och personbeteckning) att få alla de uppgifter som han/hon önskar om mina konton och krediter (vid behov konto- och lånenummer) och andra bankaffärer (vid behov specificerad förteckning) i banken A.
>
> Ort och datum
>
> Fullmaktsgivarens underskrift (namnförtydligande och personbeteckning)

Om det finns skäl att betvivla fullmaktens korrekthet eller giltighet, kan saken kontrolleras hos fullmaktsgivaren innan uppgifter lämnas ut.

Om den befullmäktigade enligt fullmakten bara har rätt att göra uttag på kontot, har han eller hon inte rätt att få uppgifter om kontot.

Begäran om inspektion eller överföring enligt dataskyddsförordningen kan inte göras med fullmakt på grund av begärans personliga karaktär.

9.3 INTRESSEBEVAKNINGSFULLMAKT

Genom en intressebevakningsfullmakt som träder i kraft om fullmaktsgivaren själv förlorar förmågan att sköta sina angelägenheter utser fullmaktsgivaren en betrodd person till fullmäktig.

En intressebevakningsfullmakt är en mellanform mellan vanlig fullmakt och förordnande av intressebevakare. Intressebevakningsfullmakten träder i kraft när den fastställs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Myndigheten för digitalisering och

befolkningsdata antecknar fullmakten i registret över förmynderskapsärenden om fullmakten gäller företrädande i ekonomiska angelägenheter.

Intressebevakningsfullmaktens ikraftträdande upphäver inte fullmakter som huvudmannen utfärdat tidigare, så även fullmakter som huvudmannen gett tidigare gäller. Den som bemyndigats med intressebevakningsfullmakt har dock rätt att återkalla fullmakter som huvudmannen gett tidigare.

Banken är skyldig att på begäran lämna Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och domstolen de uppgifter och utredningar som behövs för avgörande av ett anhängigt ärende. En fullmäktig med allmän intressebevakningsfullmakt har samma helhetsansvar som en intressebevakare att undersöka vad som hänt, till exempel om huvudmannen har ersättningsfordringar. Fullmäktigens rätt att få uppgifter om de ärenden som omfattas av intressebevakningsfullmakten sträcker sig bakåt i tiden.

9.4 GEMENSAM KREDIT OCH GEMENSAMT KONTO ELLER FÖRVAR

Gemensam kredit

Om flera personer tillsammans är gäldenärer för en kredit, har de alla också var för sig rätt att få uppgifter om krediten.

Gemensamt konto eller förvar

Varje kontohavare för sig har rätt att få uppgifter om kontot oberoende av om kontohavaren kan använda kontot ensam eller bara tillsammans med en annan kontohavare.

Detta gäller också gemensamt förvar.

9.5 DISPOSITIONSRÄTT TILL ETT KONTO

Den som har dispositionsrätt till ett konto har rätt att få uppgifter om användningen av kontot så länge hans eller hennes dispositionsrätt är i kraft. Den som har dispositionsrätt har rätt att få uppgifter också ensam, även om han eller hon har dispositionsrätt till kontot tillsammans med någon annan. Kontohavaren har alltid rätt att få uppgifter om alla kontotransaktioner som den som har dispositionsrätt har gjort.

Innehavaren av en sparbok har rätt att få uppgifter bara om saldot på kontot, om han eller hon inte är kontohavare.

9.6 ÖVERFÖRT KONTO

Om ett konto har överförts på en annan person, har mottagaren rätt att få uppgifter bara om saldot på kontot och om kontotransaktionerna efter överföringen.

Om ett konto överförs i form av universalsuccession, till exempel vid fusion eller fission, har mottagaren rätt att få alla uppgifter om det överförda kontot också från tiden före överföringen.

9.7 UPPGIFTER OM BANKAFFÄRERNA FÖR PERSONER UNDER INTRESSEBEVAKNING

9.7.1 Allmänt om intressebevakning

Under intressebevakning står minderåriga samt de myndiga som har förordnats en intressebevakare. En person under intressebevakning kallas intressebevakarens huvudman.

Minderåriga är personer under 18 år. Intressebevakare för en minderårig är vanligen vårdnadshavarna. Exempelvis domstolen kan dock i samband med en skilsmässodom ha förordnat bara den ena av föräldrarna till vårdnadshavare och/eller intressebevakare för en minderårig.

För en myndig kan domstolen förordna en intressebevakare, om han eller hon på grund av sjukdom, störningar i de psykiska funktionerna, försvagat hälsotillstånd eller någon annan motsvarande orsak saknar förmåga att bevaka sina intressen eller sköta sådana personliga eller ekonomiska angelägenheter som kräver åtgärder. Förordnandet kan vara begränsat innehållsmässigt eller tidsmässigt. I allmänhet är förordnandet ett allmänt förordnande som gäller tills vidare för att sköta ekonomiska angelägenheter. När det gäller andra förordnanden bör man noga ta reda på om förordnandet ger intressebevakaren rätt att få uppgifter om huvudmannens bankaffärer.

Om förordnandet av en intressebevakare inte räcker till för att trygga huvudmannens intressen, kan huvudmannens handlingsbehörighet begränsas. Begränsningen kan innebära att huvudmannen kan företa vissa rättshandlingar eller förfoga över viss egendom endast tillsammans med intressebevakaren eller att huvudmannen inte är behörig att företa vissa rättshandlingar eller att han eller hon inte har rätt att förfoga över viss egendom eller att huvudmannen förklaras omyndig.

Om intressebevakaren är förhindrad att sköta sitt uppdrag eller om intressebevakarens och huvudmannens intressen är motstridiga, kan domstolen förordna en ställföreträdare för intressebevakaren. På intressebevakarens ställföreträdare tillämpas samma bestämmelser som på intressebevakaren.

Även banken kan anmäla om en kunds behov av intressebevakning på det sätt som anges i punkt 12.5.1.

Det som föreskrivs om intressebevakare gäller också en allmän intressebevakare. Intressebevakarens rättigheter kan utövas endast av en person som förordnats till intressebevakare.

9.7.2 Intressebevakarens rätt att få uppgifter

Intressebevakaren har i allmänhet rätt att få uppgifter om huvudmannens alla bankaffärer. Om domstolen ändå har förordnat en intressebevakare bara för ett visst uppdrag eller viss egendom (till exempel en fastighetsaffär), har intressebevakaren rätt att få uppgifter bara om angelägenheter som gäller uppdraget eller egendomen. Om en ställföreträdare för intressebevakaren har förordnats på grund av att intressebevakarens och huvudmannens intressen är motstridiga, gäller intressebevakarens ställföreträdares rättigheter bara de bankaffärer som förordnandet omfattar. Även då har den egentliga intressebevakaren rätt att få uppgifter om huvudmannens alla bankaffärer.

Intressebevakarens rätt att få uppgifter är retroaktiv. Intressebevakaren har sålunda rätt att få uppgifter om huvudmannens bankaffärer både för tiden före förordnandet och om tiden efter det så länge som intressebevakningsförordnandet gäller. Detta gäller också situationer där intressebevakaren har bytts. Då får den nya intressebevakaren uppgifter om huvudmannens bankaffärer också under den föregående intressebevakarens tid. När intressebevakningen upphört har intressebevakaren rätt att få uppgifter om huvudmannens bankaffärer under den tid som han eller hon var intressebevakare.

Intressebevakaren har rätt att få uppgifter om en minderårigs bankaffärer också om bara den minderåriga har dispositionsrätt till kontot. Intressebevakaren har rätt att få dessa uppgifter oberoende av vem som har öppnat kontot i den minderårigas namn eller vem som har dispositionsrätt till kontot. Om den minderårigas båda föräldrar är vårdnadshavare, kan banken lämna uppgifter om den minderårigas bankaffärer till vardera vårdnadshavaren utan den andras samtycke.

Att någon annan än den minderårigas föräldrar är hans eller hennes intressebevakare framgår av domstolens beslut i saken, registret över förmynderskapsärenden och ofta också av den minderårigas ämbetsbevis. Den person som förordnats till den minderårigas intressebevakare har då rätt att få uppgifter om den minderårigas bankaffärer.

Intressebevakaren får alla uppgifter om den myndiga persons bankaffärer som står under intressebevakning. Om intressebevakarna är flera än en och domstolen inte har delat upp intressebevakningen mellan dem, har varje intressebevakare rätt att ensam få uppgifter om huvudmannens bankaffärer. Om domstolen har delat upp intressebevakningen, har den intressebevakare som sköter de ekonomiska angelägenheterna rätt att få uppgifter om huvudmannens bankaffärer.

En myndig huvudmans intressebevakare framgår av domstolens beslut i saken, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas register över förmynderskapsärenden och ofta också av huvudmannens ämbetsbevis.

9.7.3 Rätt för minderårig och annan person under intressebevakning att få uppgifter

En minderårig har rätt att få uppgifter om alla sina bankaffärer. Han eller hon har bland annat rätt att få uppgifter om alla sina konton oberoende av om han eller hon har dispositionsrätt till kontot eller inte.

Om domstolen eller förmyndarmyndigheten, dvs. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och i landskapet Åland Statens ämbetsverk på Åland, har förordnat en intressebevakare för en person att sköta hans eller hennes ekonomiska angelägenheter, har huvudmannen själv rätt att få uppgifter om bankaffärerna för tiden både före och efter förordnandet. Huvudmannen själv har rätt att få uppgifter oberoende av om huvudmannens egen handlingsbehörighet har begränsats vid förordnandet av intressebevakaren.

9.8 MAKE/MAKA

En make eller en sambo eller en part i ett registrerat partnerskap har inte rätt att få uppgifter om makens bankaffärer utan dennes samtycke.

En part i ett registrerat partnerskap jämställs med en make.

9.9 UPPGIFTER OM ETT DÖDSBO

Innan uppgifter om ett dödsbo överlämnas till exempel till delägarna i dödsboet eller till en boutredningsman ska banken få en utredning om kundens frånfälle och den frågandes rätt att få uppgifter.

9.9.1 Dödsbodelägare

Delägarna i ett dödsbo är den avlidnes arvingar, universaltestamentstagare och i regel den efterlevande maken. Den avlidnes arvingar och efterlevande make framgår av den avlidnes ämbetsbevis och släktutredningar eller av den av myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fastställda delägarförteckningen i bouppteckningen. Den efterlevande maken är delägare i dödsboet ända tills avvittring har förrättats. I allmänhet förrättas ingen separat avvittring, utan den äger rum vid arvskiftet, varvid den efterlevande maken oftast är delägare i boet ända till arvskiftet. En efterlevande make som inte har giftorätt i den avlidnes egendom och inte är arvtagare till den avlidne eller universaltestamentstagare är inte delägare i dödsboet och har inte rätt att få uppgifter.

Varje dödsbodelägare och boutredningsmannen har rätt att få uppgifter om den avlidnes bankaffärer per dödsdagen och efter den. Likaså har dödsbodelägarna även var för sig rätt att få den avlidnes bankfack öppnat och innehållet protokollfört. Rätt att få uppgifter om banktransaktionerna även före dödsdagen har bara samtliga delägare i dödsboet tillsammans samt den boutredningsman som en domstol förordnat.

Ifall någon delägare i dödsboet utan samtycke av de andra delägarna ber att få uppgifter om den avlidnes banktransaktioner före dödsdagen, ska banktjänstemannen förutsätta att delägaren att skaffa de andra dödsbodelägarnas samtycke. Om delägarna i dödsboet inte når enighet i saken, ska banken meddela dem att banken lämnar uppgifter om transaktionerna före den avlidnes dödsdag bara till en boutredningsman som har förordnats av domstolen.

Om det skulle medföra oskäliga kostnader med hänsyn till boets medel att få ett förordnande om en boutredningsman, har banken rätt att av särskilda orsaker lämna uppgifter om banktransaktionerna före den avlidnes dödsdag också till bara en av bodelägarna. En särskild orsak kan vara till exempel att en del av delägarna i boet inte är anträffbara vilket gör det särskilt svårt att skaffa fullmakt.

9.9.2 Legatarie

Den som erhåller ett legat har rätt att få uppgifter om den avlidnes sådana medel i banken som enligt ett lagakraftvunnet legatförordnande tillkommer legatarien.

9.9.3 Förrättare av bouppteckning och god man

Dödsbodelägare

Den delägare i ett dödsbo som förvaltar boets egendom och som låter förrätta bouppteckningen har rätt att få uppgifter om den avlidnes bankaffärer per dödsdagen.

Bouppteckningen enligt uppdrag (god man)

Bouppteckningen förrättas ofta av en advokat eller någon annan utomstående person på uppdrag av en delägare i dödsboet eller till exempel den efterlevande maken. Bouppteckningen måste förete banken en fullmakt undertecknad av någon delägare i dödsboet för att få uppgifter om den avlidnes bankaffärer, till exempel om kontosaldona, per dödsdagen.

Bouppteckningen med stöd av lag

I vissa fall är någon annan än en delägare i dödsboet, till exempel den avlidnes sambo, enligt lag skyldig att förrätta bouppteckningen. Denna person har rätt att få uppgifter om den avlidnes bankaffärer per dödsdagen och att få bankfack öppnat och innehållet protokollfört i vittnens närvaro. Om en sådan person är bouppteckningen, ska banken be personen redogöra för de omständigheter på grund av vilka han eller hon anser sig vara skyldig att förrätta bouppteckningen.

9.9.4 Boutredningsman, skiftesman och testamentsexekutor

En av domstol förordnad boutredningsman har rätt till uppgifter om den avlidnes bankaffärer såväl för tiden före dödsdagen som för tiden efter den, dvs. om dödsboets bankaffärer. Boutredningsmannen har rätt att få uppgifter redan innan förordnandet vunnit laga kraft. En testamentsexekutor förordnad i ett testamente har samma rätt först efter att testamentet har vunnit laga kraft. En av domstol förordnad skiftesman har inte rätt att få uppgifter om han eller hon inte samtidigt har förordnats som boutredningsman.

Förordnandet av en boutredningsman eller en testamentsexekutors rätt till uppgifter undanröjer inte rätten för dödsbodelägarna att få uppgifter om dödsboets bankaffärer (se 9.9.1).

9.9.5 Uppgifter om den efterlevande maken

Banken kan inte lämna uppgifter om den efterlevande makens bankaffärer utan dennes samtycke.

9.10 FÖRRÄTTARE AV AVVITTRING ELLER ÅTSKILJANDE AV EGENDOM

Också om domstolen har förordnat någon att som skiftesman att förrätta avvittring eller åtskiljande av egendom mellan äkta makar eller parterna i ett registrerat partnerskap eller vid åtskiljande av sambors egendom, har skiftesmannen inte rätt att få uppgifter om någondera makens bankaffärer utan dennes samtycke.

En skiftesman som är utsedd att förrätta avvittring mellan innehavaren av ett värdeandelskonto och kontohavarens make eller makens dödsbo har dock rätt att få upplysningar om de noterade värdeandelarna och övriga omständigheter som har noterats på kontot (lagen om värdeandelskonton (827/1991), 33 §). Samma rätt har den som med stöd av 60 § i äktenskapslagen är utsedd att företräda den andra maken vid upprättandet av en förteckning över lös egendom.

Om en skiftesman som har förordnats av en domstol ber att utan den andra makens samtycke få uppgifter om dennes andra bankaffärer än dem som gäller värdeandelskonto, ska banktjänstemannen meddela att också den andra makens samtycke krävs. Om den andra maken inte ger sitt samtycke, kan banken bara konstatera att den ena maken kan stämma

den andra till domstol och yrka att domstolen ska ålägga maken att lämna uppgifter om sina bankaffärer. Samma förfarande tillämpas när en av makarna ber att få uppgifter om den andras bankaffärer utan dennes samtycke.

9.11 UTREDARE VID FÖRETAGSSANERING

En av domstol förordnad utredare och övervakare har samma rätt som gäldenären själv att få uppgifter om gäldenärens bankaffärer.

Om en utredare anlitas vid frivillig företagssanering, ska han eller hon ha en fullmakt från gäldenären för att få uppgifter från banken.

9.12 UTREDARE OCH UTMÄTNINGSMAN VID SKULDSANERING FÖR EN PRIVATPERSON

En av domstol förordnad utredare har samma rätt som gäldenären att få uppgifter om gäldenärens bankaffärer. Domstolen kan av utmätningsmannen begära en i utsökningslagen avsedd utsökningsutredning om gäldenären eller andra uppgifter som är nödvändiga för ett beslut i skuldsaneringsärendet. Domstolen kan samtidigt besluta att utmätningsmannen trots sekretessbestämmelserna har samma rätt som gäldenären själv att få upplysningar om gäldenärens angelägenheter som omfattas av banksekretessen. Om utmätningsmannen med stöd härav begär sekretessbelagda uppgifter om gäldenären av en banktjänsteman, ska utmätningsmannen visa upp domstolens beslut av vilket det framgår både att en viss utmätningsman har förordnats för uppdraget och att han eller hon har rätt att få uppgifter om gäldenärens sådana angelägenheter som omfattas av banksekretessen.

Om vid frivillig skuldsanering för en privatperson någon är utredare i syfte att sanera gäldenärens skulder, ska han eller hon ha en fullmakt från gäldenären för att få uppgifter från banken.

9.13 KONKURSBOFÖRVALTARE

En av domstol förordnad förvaltare av ett konkursbo har rätt att få uppgifter om konkursgäldenärens bankaffärer för tiden både före och efter konkursen på samma sätt som konkursgäldenären själv skulle ha rätt att få uppgifter. Om konkursgäldenären har ställt borgen eller pant för någon annans skuld, övergår borgensmannens och pantägarens rätt att få uppgifter om skulden till konkursboet (se punkterna 9.16 och 9.17).

Boförvaltaren har rätt att få uppgifter om en borgen som har ställts av en utomstående, men inte om borgensmannens bankaffärer. Likaså har boförvaltaren rätt att få uppgifter om en utomstående pantsättare och pant, men inte om pantsättarens bankaffärer. Boförvaltaren kan ges uppgifter om konton till vilka konkursgäldenären har dispositionsrätt för den tid som dispositionsrätten varar. Kontohavaren ska då underrättas om vilka uppgifter som har lämnats.

Konkursombudsmannens rätt att få uppgifter behandlas i punkt 12.12.

9.14 KONKURSGÄLDENÄR

En konkursgäldenär har rätt att få uppgifter av banken om tiden före konkursen.

Konkursgäldenären har inte rätt att få uppgifter av banken om konkursboets bankaffärer, om inte beskattningsskäl eller andra särskilda orsaker förutsätter att uppgifter lämnas.

9.15 LIKVIDATOR

När ett aktiebolag, kommanditbolag, öppet bolag, andelslag eller en förening eller stiftelse har försatts i likvidation har likvidatorn rätt att få uppgifter om sammanslutningens alla bankaffärer. Likvidatorn kan förordnas av domstol eller i fråga om aktiebolag, stiftelse och andelslag också av Patent- och registerstyrelsen. Likvidatorn har också kunnat utses av ett aktiebolags bolagsstämma, ett öppet bolags eller ett kommanditbolags bolagsmän, en förenings möte eller en andelsstämma.

Förordnandet av en likvidator undanröjer inte personers rätt att få uppgifter som hänför sig till deras mandatperiod och tiden före den då rätten baserar sig på personens ställning (9.30).

9.16 BORGENSMAN

9.16.1 Innan borgensförbindelsen undertecknas

Innan borgen ställs ska banken ge den privatperson som överväger borgen en redogörelse över de skulder och extra kostnader som borgen omfattar. Dessutom ska banken underrätta den som överväger borgen om gäldenärens utfästelser och andra omständigheter i anslutning till hans eller hennes betalningsförmåga som kan antas ha betydelse för den som överväger borgen. Banken får dessutom på begäran av den som överväger borgen meddela honom eller henne även andra uppgifter om det lån som borgen gäller, såsom uppgifter om köpesumman för det objekt som anskaffas och andra säkerheter för lånet, vilka kan antas inverka på borgensbeslutet. Banken behöver inte gäldenärens samtycke till att lämna uppgifter.

9.16.2 Efter att borgensförbindelsen har undertecknats

Medan borgen är i kraft ska banken på begäran underrätta den privatperson som är borgensman om gäldenärens utfästelser och andra på hans eller hennes betalningsförmåga inverkande omständigheter som kan antas ha betydelse för borgensmannen. Informationsplikten gäller dock bara sådant som banken känner till och som kan meddelas borgensmannen utan särskilda utredningar eller som banken kan få från kreditupplysningsregistret, dock inte uppgifter om en eventuell anteckning i kundanmärkningsregistret.

Dessutom har borgensmannen rätt att oberoende av innehållet i borgensförbindelsen och borgensvillkoren få uppgifter om de krediter och bankgarantier som hans eller hennes förbindelse täcker. Borgensmannen har sålunda rätt att få uppgift om det återstående kapitalet av den kredit som borgen gäller, om dröjsmål förekommit i betalningen av krediten och av vilket slag dröjsmålen har varit.

Om det inte har avtalats att den privatperson som är borgensman genast ska underrättas om ny huvudförpliktelse, ska banken med sex månaders mellanrum ge borgensmannen ställt generell borgen information om huvudförpliktelsens obetalda kapital. Detsamma gäller vid borgen för kontokredit.

9.17 PANTSÄTTARE

9.17.1 Innan pantförbindelsen undertecknas

Innan en tredjemanspant ställs ska banken ge den privatperson som överväger att ställa tredjemanspanten en redogörelse över de skulder och extra kostnader som panten omfattar. Dessutom ska banken underrätta den som överväger att ställa tredjemanspanten om gäldenärens utfästelser och andra omständigheter i anslutning till hans eller hennes betalningsförmåga som kan antas ha betydelse för pantsättaren. Banken får dessutom på begäran av den som överväger ställa panten meddela denne även andra uppgifter om lånet, såsom uppgifter om köpesumman för det objekt som anskaffas och andra säkerheter för lånet, vilka kan antas inverka på pantsättarens beslut. Banken behöver inte gäldenärens samtycke till att lämna uppgifter.

9.17.2 Efter att pantförbindelsen har undertecknats

Medan pantsättningen är i kraft ska banken på begäran underrätta den privatperson som har ställt tredjemanspant om gäldenärens utfästelser och andra på hans eller hennes betalningsförmåga inverkande omständigheter som kan antas ha betydelse för pantsättaren. Informationsplikten gäller sådant som banken känner till och som kan meddelas pantsättaren utan särskilda utredningar eller som banken kan få från kreditupplysningsregistret, dock inte uppgifter om en eventuell anteckning i kundanmärkningsregistret.

Dessutom har pantsättaren rätt att oberoende av innehållet i pantsättningsförbindelsen och pantsättningsvillkoren få uppgifter om de krediter och bankgarantier som hans eller hennes förbindelse täcker. Pantsättaren har sålunda rätt att få uppgift om det återstående kapitalet av den kredit som belastar panten, om dröjsmål förekommit i betalningen av krediten och av vilket slag dröjsmålen har varit.

Om det inte har avtalats att den privatperson som ställt generell pant genast ska underrättas om ny huvudförpliktelse, ska banken med sex månaders mellanrum ge pantsättaren information om huvudförpliktelsens obetalda kapital. Detsamma gäller vid tredjemanspant för kontokredit.

Om pantägaren byts medan pantsättningen är i kraft, har den nya pantägaren samma rättigheter att få information om gäldenären och huvudförpliktelsen som den ursprungliga pantsättaren.

9.18 PANTHAVARE

Den som har panträtt i medel på en kunds konto eller i en kunds egendom som är i bankens besittning har rätt att få uppgifter om medlen eller egendomen.

Den som har efterpanträtt i egendom som har pantsatts till banken har rätt att få uppgifter både om egendomen och om på vilka villkor den har pantsatts till banken (till exempel som generell pant) och för hur stor skuld egendomen primärt svarar.

9.19 GÄLDENÄR

I fråga om borgen eller tredjemanspant som ställts för en gäldenärs skuld har gäldenären på begäran rätt att få endast de uppgifter som framgår av borgens- eller pantsättningsförbindelsen. Vid borgen har gäldenären rätt att få borgensmannens personuppgifter, uppgift om borgens art och eventuella begränsningar i borgen. Likaså har gäldenären rätt att få uppgift om pantföremålet, pantsättaren och eventuella begränsningar i pantsättningen. Gäldenären har rätt att få information om existensen av efterpantsättning, om efterpantsättningen begränsar pantansvaret för hans eller hennes skuld.

Om en tredjemanspant också utgör säkerhet för en utomståendes skuld, har gäldenären inte rätt att få uppgifter om pantsättningen.

9.20 BANKEN SOM FÖRVARARE AV SKYDDSDOKUMENT

Uppgifter ur det aktieregister som förs av den som förvarar skyddsdokument ska trots tystnadsplikten lämnas till en aktieköpare samt till den som behöver uppgifter för att köpa eller pantsätta aktier eller för att sköta ett förmedlingsuppdrag.

9.21 FÖRMEDLARE SOM SKÖTER FÖRSÄLJNINGEN AV EN PANT

Om panten säljs utan pantägarens medverkan, får pantinnehavaren ge den förmedlare som sköter försäljningen av en bostad de uppgifter som behövs för fullgörande av säljuppdraget och köpets genomförande.

Fastighetsförmedlaren har inte rätt att få uppgifter om kundens övriga bankaffärer.

9.22 CHECKINNEHAVARE

Den som innehar en check som är utställd i Finland har rätt att få veta om det finns tillräcklig täckning på kontot för att lösa in checken. Banken ska försäkra sig om checkinnehavet till exempel genom att be att checken visas upp eller genom att i telefon fråga efter checknumret och utställaren.

Checkinnehavaren har inte rätt att få uppgifter om saldot eller transaktionerna på kontot.

Om checken saknar tillräcklig täckning, har banken rätt att upplysa den som har checken om kontohavarens namn och kontaktuppgifter efter att först ha konstaterat att kontohavaren har undertecknat checken.

Om uppgifter har begärts per telefon och checken saknar täckning, ber banken den som har checken att kontakta bankens kontor.

9.23 MOTTAGARE AV EN KORTBETALNING

Kontroll av att kontot har täckning

Mottagaren av en kortbetalning har rätt att få veta om betalarens konto har tillräcklig täckning för att lösa in betalningstransaktionen. Betalningsmottagaren har inte rätt att få uppgift

om kontots hela saldo eller on kontotransaktioner. Säkerställandet kan ske via en fysisk eller virtuell betalterminal.

Bankens handläggning av kortdebitering

I situationer där en korttransaktion är godkänd på behörigt sätt av kortinnehavaren men kontot saknar tillräcklig täckning, eller betalningen har gjorts med fel blankett eller blanketten eller transaktionen anländer sent till banken eller det är fråga om något annat fel, ska banken råda betalningsmottagaren att själv driva in sin fordran. För att möjliggöra indrivningen har banken i dessa fall rätt att upplysa betalningsmottagaren om kontohavarens För att möjliggöra indrivningen har banken i dessa fall rätt att upplysa betalningsmottagaren om kontohavarens namn och kontaktuppgifter. Om betalningsmottagaren och betalaren är kund i olika banker, har betalarens bank rätt att meddela sin kunds namn och adress till betalningsmottagarens bank för vidarebefordran till betalningsmottagaren.

9.24 KORTINNEHAVARE

Om flera kort är anslutna till samma bankkonto eller kortkredit har kontohavaren eller huvudkortets innehavare rätt att få utredning om alla korttransaktioner, också dem som utförts med parallellkort.

Innehavaren av ett parallellkort till ett kort som är anslutet till ett konto har dispositionsrätt till kontot. Parallellkortets innehavare har med stöd av dispositionsrätten rätt att få utredning om kontotransaktionerna.

Innehavaren av ett parallellkort till ett kort som är anslutet till en kontokredit har rätt att få utredning om samtliga korttransaktioner, även transaktioner med huvudkortet eller andra parallellkort, om parallellkortsinnehavaren enligt kortkreditens villkor är ansvarig för kortkrediten. En parallellkortsinnehavare som inte ansvarar för kortkrediten har i regel rätt att få utredning endast om transaktioner som hänför till användningen av det egna kortet.

9.25 INFORMATION VID BETALNINGSRÖRELSEN MELLAN BANKER

Betalarens bank kan till betalningsmottagarens kontobank för utredning ge alla uppgifter som behövs för att fullgöra betalningsuppdraget.

Bankerna ska alltid lämna varandra de uppgifter om betalaren eller betalningsmottagaren som förutsätts i förordningen om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel (2015/847/EU). Sådana uppgifter är vid betalningsförmedling inom EES-området åtminstone betalarens och betalningsmottagarens kontonummer eller annan identifikationsuppgift, såsom arkiveringskod. Vid betalningar som kommer från eller går till ett land utanför EES-området ska informationen om betalaren innehålla åtminstone betalarens namn, kontonummer eller unika identifikationskod samt någon av följande uppgifter: för personer adress, födelsedatum och födelseort, kundnummer som banken gett, personbeteckning, och för företag och andra sammanslutningar dess registreringsbeteckning.

Bestämmelser om de uppgifter som banken i egenskap av betaltjänstleverantör ska lämna till betalningsmottagaren finns i betaltjänstlagen (290/2010).

9.26 BETALARENS RÄTT ATT FÅ UPPGIFTER OM FEL BETALNINGSMOTTAGARE

Om en betalning styrs in på fel konto på grund av betalarens fel, ska betalarens bank på betalarens begäran kontakta betalningsmottagarens bank för att få saken utredd. Mottagarens bank kontaktar i sin tur mottagaren.

På motsvarande sätt kontaktar betalningsmottagaren betalarens bank om en felaktig betalning. En betalning till fel mottagare betraktas som en ogrundad förmån och den felaktiga mottagaren ska returnera den.

Betalningsmottagarens bank ska oberoende av banksekretessen lämna betalarens bank alla upplysningar av betydelse för att återfå medlen och även i övrigt samarbeta med denna för att medlen ska återfås.

Om den felaktiga betalningsmottagaren vägrar att returnera betalningen till betalaren, den felaktiga mottagaren inte nås eller det annars inte är möjligt att återfå medlen, ska betalarens bank på skriftlig begäran av betalaren lämna denne alla tillgängliga upplysningar av betydelse, såsom den felaktiga mottagarens namn- och adressuppgifter. Om av någon annan av bankerna oberoende orsak någon mottar en betalning som inte tillhör honom eller henne, såsom kontanter från en uttagsautomat, kan banken på motsvarande sätt ge upplysningar till den som lidit skada, till exempel automatserviceföretaget.

9.27 UPPGIFTER TILL BETALNINGSMOTTAGAREN OM KONTOHAVAREN NÄR BETALAREN INTE ÄR KÄND

Om betalaren vid utförandet av en betalning inte har angett gireringens referensnummer eller någon annan uppgift som individualiserar betalningen, vet betalningsmottagaren inte alltid vem som har betalat och vilken betalning det är fråga om. För att utreda saken kontaktar betalningsmottagaren sin egen bank, varefter banktjänstemannen försäkrar sig om betalningsmottagarens rätt att få uppgifter om kunden i anslutning till betalningen. Banken kan därpå upplysa betalningsmottagaren om kontohavarens namn och adress samt vid behov om kontonumret för returnering av betalningen. Om betalningen gjorts från ett konto i en annan bank, kan betalningsmottagarens bank be att få den nämna betalningsinformationen från kontobanken. En myndighet eller sammanslutning som handhar en lagstadgad uppgift och som har en på lag grundad rätt att behandla personuppgifter, till exempel en skattemyndighet eller Folkpensionsanstalten, kan även upplysas om kontohavarens personbeteckning.

9.28 UPPGIFTER OM BETALNINGSMOTTAGAREN TILL BETALAREN NÄR BETALNINGSMOTTAGARENS KONTOUPPGIFTER ÄR FÖRÅLDRADE

Om betalaren har gett banken ett föråldrat kontonummer för betalningsmottagaren när han eller hon har gett betalningsuppdraget, kan betalningsmottagarens bank inte utan mottagarens samtycke styra betalningen till något annat konto som mottagaren har och inte heller ge betalaren uppgifter om andra eventuella kontonummer för mottagaren. Härvid returnerar banken betalningen till betalarens konto eller till betalarens bank.

9.29 UPPGIFTER TILL BETALTJÄNSTLEVERANTÖRER SOM ÄR TREDJE PART

Betaltjänstlagen (290/2010) ålägger bankerna att lämna leverantörer av kontoinformationstjänster och betalningsiniteringstjänster vissa uppgifter som omfattas av banksekretessen för utförande av den aktuella tjänsten i enlighet med betaltjänstanvändarens uttryckliga begäran.

Ur bankens synvinkel är en betaltjänstanvändare kund i banken.

Banken får i enlighet med betaltjänstlagens bestämmelser neka en leverantör av betalningsinitieringstjänster som är tredje part tillgång till ett betalkonto, om banken kan visa att det finns grundad anledning till att tillgång nekas och detta har samband med att leverantören av betalningsinitieringstjänster har använt betalkontot på ett obehörigt eller bedrägligt sätt. Tillgång till betalkontot ska medges när det inte längre finns grunder för nekad tillgång.

9.29.1 Kontoinformationstjänst

Med kontoinformationstjänst avses en tjänst där ett betalningsinstitut som registrerats som leverantör av kontoinformationstjänster med stöd av ett avtal mellan leverantören av kontoinformationstjänster och betaltjänstanvändaren via ett datanät tillhandahåller sammanställd information om betalkonton som betaltjänstanvändaren innehar.

En kund i banken har rätt att använda kontoinformationstjänster, dvs. rätt att få upplysningar om sina betalkonton även via en kontoinformationstjänst, om betalkontot är tillgängligt via ett datanät.

Leverantörer av kontoinformationstjänster har endast rätt till information på namngivna betalkonton och om tillhörande betalningstransaktioner och får inte använda, ha tillgång till eller lagra uppgifter för några andra ändamål än för att tillhandahålla en kontoinformationstjänst på betaltjänstanvändarens uttryckliga begäran. Leverantörer av kontoinformationstjänster får inte begära i betaltjänstlagen angivna känsliga betalningsuppgifter som är kopplade till betalkontona.

9.29.2 Betalningsiniteringstjänst

Om ett betalkonto är tillgängligt via ett datanät, ska banken tillåta sin kund att initiera en betalningstransaktion via en leverantör av betalningsinitieringstjänster.

Vid en betalningsiniteringstjänst förmedlar en leverantör av betalningsiniteringstjänster, som har auktorisation för betalningsinstitut, till betaltjänstanvändarens bank betaltjänstanvändarens begäran att initiera en betalning från hans eller hennes konto. Med betalningsiniteringstjänst avses en tjänst för betalare på vilken även konsumentskyddslagens bestämmelser tillämpas i fråga on konsumentkunder. Vid en betalningsiniteringstjänst uppstår ett avtalsförhållande mellan betalaren och leverantören av betalningsiniteringstjänster.

Enligt betaltjänstlagen ska banken omedelbart efter att betalningsuppdraget mottagits tillhandahålla leverantören av betalningsinitieringstjänster eller för denne göra tillgänglig all information om initieringen av betalningstransaktionen och tillgänglig information om genomförandet av betalningstransaktionen.

9.30 PERSONER SOM HANDLAR FÖR EN JURIDISK PERSON

9.30.1 De som har rätt att få uppgifter på grund av sin ställning

Följande personer som handlar för en juridisk person har utan särskild fullmakt rätt att få uppgifter om den juridiska personens bankaffärer:

Aktiebolag
- verkställande direktör
- styrelsemedlem

Bostadsaktiebolag
- disponent
- styrelsemedlem

Andelslag
- verkställande direktör
- styrelsemedlem

Stiftelse
- styrelsemedlem
- verkställande direktör

Öppet bolag
- bolagsman

Kommanditbolag
- ansvarig bolagsman

Förening
- styrelsemedlem

Firma
- firmainnehavare

De nämnda företrädarna för en juridisk persons organ har rätt att få uppgifter för sin mandatperiod och för den föregående tiden. Vid en juridisk persons likvidationsförfarande har också den juridiska personens likvidatorer rätt att få uppgifter.

9.30.2 Revisor och förvaltningsrådsmedlem

En revisor eller medlem av förvaltningsrådet har inte rätt att få uppgifter av banken om den juridiska personens bankaffärer utan den juridiska personens samtycke.

9.30.3 Personer med rätt att företräda och med firmateckningsrätt

Om en juridisk person har beviljat någon person rätt att företräda, prokura eller rätt att teckna den juridiska personens firma, har denna person rätt att under sin mandatperiod och för tiden före den få uppgifter om den juridiska personens bankaffärer.

Om rätten att företräda den juridiska personen, rätten att teckna den juridiska personens firma eller prokuran har beviljats två eller flera personer tillsammans och de inte har dispositionsrätt till ett konto, har personerna rätt att endast tillsammans få uppgifter om den juridiska personens bankaffärer.

9.30.4 Oregistrerad sammanslutning

Oregistrerat aktiebolag och andelslag

Rätt att få uppgifter om bankaffärerna i ett grundat men ännu oregistrerat aktiebolag eller andelslag har den person som enligt lagen är berättigad att företräda en oregistrerad sammanslutning. När aktiebolaget eller andelslaget är registrerat, bestäms rätten att få uppgifter om sammanslutningens bankaffärer enligt punkterna 9.30.1–9.30.3.

Oregistrerat kommanditbolag och öppet bolag samt oregistrerad firma

Rätt att få uppgifter om ett oregistrerat kommanditbolags bankaffärer har den ansvariga bolagsmannen, om ett öppet bolags bankaffärer en bolagsman och om en firmas bankaffärer firmans innehavare.

10 SPÄRRMARKERING

Spärrmarkering är ett förbud mot utlämnande av uppgifter enligt 4 kap. 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som begränsar utlämnandet av en persons kontaktuppgifter ur befolkningsdatasystemet. En spärrmarkering gäller ofta en hel familj. Om en kund har en spärrmarkering, förmedlar inte Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kundens adressuppgifter till kreditinstitutet, och inte ens orsaken till att förmedlingen av kundens uppgifter har upphört. En kund med spärrmarkering ska själv underrätta ett finansiellt företag om spärrmarkeringen, eftersom ett beslut om spärrmarkering är förpliktande endast för myndigheter. En kund med spärrmarkering ska underrätta kreditinstitutet om till vilken adress han eller hon önskar få sin post och om adressändringar.

I rekommendationerna om behandling av personuppgifter i finansbranschen (1.12.2017) finns exempel på hur en spärrmarkering påverkar kreditinstitutsverksamheten.

11 LAGSTADGAD RÄTT ATT LÄMNA UT UPPGIFTER

11.1 UPPGIFTER TILL HOLDINGFÖRETAG, KREDITINSTITUT OCH FINANSIELLA INSTITUT, SAMMANSLUTNINGAR AV INLÅNINGSBANKER, FINANS- OCH FÖRSÄKRINGSKONGLOMERAT OCH EKONOMISKA SAMMANSLUTNINGAR

I 15 kap. i kreditinstitutslagen ingår närmare bestämmelser om undantag från tystnadsplikten. Följande punkter tillämpas, om inte något annat följer av allmänna dataskyddsförordningen, dvs. i fråga om personuppgifter ska också tillämplig dataskyddsreglering beaktas.

Ett kreditinstitut och ett företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som detta har rätt att till ett företag som hör till samma koncern, samma finansiella företagsgrupp, samma sammanslutning av inlåningsbanker eller samma finans- och försäkringskonglomerat lämna

ut uppgifter som omfattas av banksekretess men som är nödvändiga för kundbetjäning och annan skötsel av kundförhållanden, för marknadsföring samt för koncernens, gruppens, sammanslutningens eller finans- och försäkringskonglomeratets riskhantering. Utlämnandet av uppgifter förutsätter att mottagaren omfattas av i kreditinstitutslagen föreskriven eller motsvarande tystnadsplikt. Rätten att lämna ut uppgifter gäller dock inte personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i allmänna dataskyddsförordningen (så kallade särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser) och inte uppgifter som baserar sig på registrering av betalningsuppgifter mellan en kund och ett företag som inte hör till konglomeratet. De bestämmelser som nämns i detta stycke tillämpas också på andelsbankernas och sparbankernas centrala finansiella institut.

Dessutom får ett kreditinstitut och ett företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som detta till ett företag som hör till samma ekonomiska sammanslutning som kreditinstitutet, ur sitt kundregister lämna ut uppgifter som är nödvändiga för marknadsföring samt för kundbetjäning och annan skötsel av kundförhållanden, om mottagaren omfattas av i kreditinstitutslagen föreskriven eller motsvarande tystnadsplikt. Rätten att lämna ut uppgifter gäller dock inte personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i allmänna dataskyddsförordningen (så kallade särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser).

Ett kreditinstitut och ett företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som detta har rätt att trots banksekretessen till ett annat kreditinstitut, finansiellt institut, värdepappersföretag, betalningsinstitut eller företag som hör till en sammanslutning av inlåningsbanker eller till ett företag eller en sammanslutning som hör till samma finans- och försäkringskonglomerat lämna ut sådana uppgifter ur det i kreditupplysningslagen angivna kundanmärkningsregistret om brott som riktas mot dem, förutsatt att uppgifterna är nödvändiga för att förebygga brottslighet som riktas mot företag som är verksamma på finansmarknaden och om mottagaren omfattas av i kreditinstitutslagen föreskriven eller motsvarande tystnadsplikt.

Holdingbolag, sammanslutning av kreditinstitut och konglomerat definieras i punkt 16.

Med sådan motsvarande tystnadsplikt som nämns i kreditinstitutslagen avses tystnadspliktsregler som föreskrivs på annat ställe i lagstiftningen, såsom lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat, värdepappersmarknadslagen, lagen om investeringstjänster, lagen om placeringsfonder, lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker, försäkringsbolagslagen och lagstiftningen om värdeandelssystemet. Dessa bestämmelser innehåller också motsvarande undantag från tystnadsplikten som de nämnda undantagen i kreditinstitutslagen.

Om den mottagande sammanslutningen inte omfattas av motsvarande tystnadsplikt som tystnadsplikten enligt kreditinstitutslagen, får nödvändiga uppgifter lämnas ut, om parterna genom ett avtal har kommit överens om motsvarande tystnadsplikt.

11.2 UPPGIFTER TILL BANKERNAS SÄKERHETSFONDER

En bank har rätt att överlämna sekretessbelagda uppgifter till den säkerhetsfond som banken tillhör.

11.3 UPPGIFTER TILL ERSÄTTNINGSFONDEN FÖR INVESTERARE

Om Finansinspektionen har beslutat att ersättningsfonden ska betala investerares fordringar, ska värdepappersföretaget eller kreditinstitutet förse ersättningsfonden med information om alla investerare och deras tillgodohavanden så att Finansinspektionens beslut kan verkställas och beslut fattas om att ersätta enskilda investerare.

11.4 VETENSKAPLIG FORSKNING

Om inte något annat följer av allmänna dataskyddsförordningen, har ett kreditinstitut och ett företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som detta rätt att trots banksekretessen med stöd av 15 kap. 15 § 1 mom. 5 punkten i kreditinstitutslagen lämna ut uppgifter som är nödvändiga för vetenskaplig forskning, om minst 60 år har förflutit från handlingens tillkomst och mottagaren skriftligen förbinder sig att inte utnyttja handlingen för att skada eller förringa den som handlingen berör eller gäller eller dennes närstående eller för att kränka de övriga intressen som sekretessen ska skydda. Rätten att lämna ut uppgifter gäller dock inte personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i allmänna dataskyddsförordningen (så kallade särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som rör fällande domar i brottmål samt överträdelser).

Ovannämnda bestämmelser är tillämpliga också i en situation där uppgifter lämnas ut för vetenskaplig forskning till exempel i form av en databas utan att direkta kundidentifierare avlägsnats. Å andra sidan, om direkta kundidentifierare avlägsnas och materialet behandlas så att det inte längre beskriver en enskild persons eller kunds ekonomiska situation, personliga förhållanden eller företagshemlighet, förutsätter utlämnande för vetenskaplig forskning inte att 15 kap. 15 § 1 mom. 5 punkten i kreditinstitutslagen tillämpas.

11.5 FINE OCH ANDRA TVISTLÖSNINGSORGAN

Ett kreditinstitut och ett företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som detta har rätt att lämna ut nödvändiga uppgifter som omfattas av banksekretessen till finansbranschens avtalsbaserade kundorganisation (försäkrings- och finansrådgivningen, FINE) eller något annat sådant tvistlösningsorgan som uppfyller lagstiftningens krav. Alternativa tvistlösningsorgan är till exempel konsumenttvistenämnden eller banknämnden, som finns i anslutning till FINE.

11.6 ANMÄLNINGAR OM STÖRNINGAR I FÖRTROENDENÄTET

Ett kreditinstitut får i egenskap av leverantör av identifieringstjänster (lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster 617/2009) trots banksekretessen utan ogrundat dröjsmål anmäla betydande hot och störningar som riktas mot tjänsternas funktion, informationssäkerheten eller användningen av en elektronisk identitet till de tjänsternas förlitande parter, till innehavarna av identifieringsverktyg, till övriga avtalsparter i förtroendenätet och till Transport- och kommunikationsverket. I anmälan ska det redogöras för de åtgärder som olika aktörer har tillgång till för att avvärja hot eller störningar samt de beräknade kostnaderna för åtgärderna.

Leverantören av identifieringstjänster får trots sekretessbestämmelserna underrätta alla medlemmar i förtroendenätet om hot och störningar samt om tjänsteleverantörer som

skäligen kan misstänkas för att eftersträva orättmätig ekonomisk vinning, lämna betydelsefull osann eller vilseledande information eller behandla personuppgifter på ett olagligt sätt.

11.7 KREDITUPPLYSNINGSVERKSAMHET

Banker har trots bestämmelsen om banksekretess rätt att bedriva sådan kreditupplysningsverksamhet som normalt hör till bankverksamheten.

En bank och ett företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som denna får till en registerförare som bedriver kreditupplysningsverksamhet, för införande i kreditupplysningsregistret lämna ut information som behövs för specificering av en kunds gällande kreditavtal och borgensförbindelser samt upplysningar om obetalda kreditbelopp.

Kreditupplysningar får också lämnas till ett annat kreditinstitut som står under offentlig tillsyn och till ett finansiellt institut som hör till samma finansiella företagsgrupp som detta.

De uppgifter som utlämnas ska begränsas till sådana uppgifter som är nödvändiga för att sköta uppgifterna i fråga. Rätten att lämna ut uppgifter gäller inte personuppgifter som avses i artiklarna 9.1 och 10 i allmänna dataskyddsförordningen (särskilda kategorier av personuppgifter) och personuppgifter som brott och verkställighet av straff. Mottagaren ska omfattas av i lag föreskriven eller motsvarande tystnadsplikt.
Uppgifter som ska lämnas till en privatperson som ställer pant och är borgensman för en annan skuld behandlas i punkterna 9.16 och 9.17.

11.8 UPPGIFTER I KUNDANMÄRKNINGSREGISTRET

Banker, finansiella institut, värdepappersföretag och betalningsinstitut får föra kundanmärkningsregister och behandla personuppgifter i anslutning till kundanmärkningar i den utsträckning som är nödvändig för att förhindra och utreda störningar, brott eller överträdelser som riktas direkt mot deras verksamhet.

Närmare uppgifter om de uppgifter som ska antecknas i kundanmärkningsregistret ingår i 15 kap. 18 a § i kreditinstitutslagen (Förfaranden vid kundtransaktioner). I kundanmärkningsregistret får antecknas till exempel uppgifter som hänför sig till identifiering av kunden, kundrelationen, betalningsanmärkningar samt brott eller överträdelser.

Lagen innehåller också närmare bestämmelser om under vilka förutsättningar en registeranteckning kan göras och när anteckningen ska avföras. Den registrerade ska underrättas om användningen av uppgifterna för beslutsfattande, om avslag på en ansökan om kredit eller något annat för den registrerade negativt beslut beror på uppgifter i kundanmärkningsregistret.

En bank och ett företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som denna får till en annan bank, ett annat finansiellt institut, värdepappersföretag, betalningsinstitut eller företag som hör till en sammanslutning av inlåningsbanker eller till ett företag eller en sammanslutning som hör till samma finans- och försäkringskonglomerat lämna ut sådana uppgifter om brott mot dem ur kundanmärkningsregistret som är nödvändiga för att förebygga brottslighet som riktas mot företag som är verksamma på finansmarknaden.

Enligt 86 § i betaltjänstlagen får en bank i egenskap av betaltjänstleverantör inte registrera uppgifter om brott eller lämna ut sådan information till en annan tjänsteleverantör innan

brottet har anmälts till polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet eller till en åklagare. Informationen får dock registreras och lämnas ut redan före en sådan anmälan, om detta är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt eller omfattande hot mot betaltjänstverksamheten.

De uppgifter som utlämnas ska begränsas till sådana uppgifter som är nödvändiga för att sköta uppgifterna i fråga. Mottagaren ska omfattas av i lag föreskriven eller motsvarande tystnadsplikt.

12 UPPGIFTER TILL MYNDIGHETERNA

12.1 ALLMÄNT

Enligt lagstiftningen är banken skyldig att trots banksekretessen överlämna banksekretessbelagda uppgifter om kunderna till flera olika myndigheter. Bankens skyldighet att lämna uppgifter kan vara beroende av bankens eget initiativ eller vara särskild. Bankens skyldighet att lämna uppgifter ska alltid grunda sig på lag, oberoende av vilkendera skyldigheten det är fråga om.

Skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ kan vara generell och inbegripa regelbundet upprepat utlämnande av uppgifter av massnatur. Sådant utlämnande är till exempel årsanmälningar till skattemyndigheterna om beviljade krediter.

Särskild skyldighet att lämna uppgifter grundar sig alltid på en myndighets individualiserade förfrågan. Dessa skyldigheter att lämna uppgifter är undantagsbestämmelser och de ska tolkas snävt.

- Förfrågan ska vara skriftlig, om inte särskild överenskommelse har ingåtts om teknisk anslutning.
- Förfrågan ska vara tidsmässigt begränsad och gälla redan genomförda affärer.
- Förfrågan ska vara undertecknad av en person som genom sin tjänsteställning enligt lag har rätt att göra förfrågan.
- Myndigheten har skyldighet att uppge för banken vilka lagbestämmelser förfrågan baserar sig på.

Beslutet att göra en förfrågan och att den är behövlig fattas av myndighetens företrädare under tjänsteansvar. Myndigheten är också skyldig att bedöma ändamålet med de begärda uppgifterna och att ombesörja det samt en säker databehandling.

Svaret ges skriftligen i bankens namn, inte i en enskild tjänstemans namn.

Banken ska i regel hemlighålla en förfrågan från en myndighet. Banken underrättar inte på eget initiativ kunden om att banken svarar på en myndighetsförfrågan. Utsökningslagen förbjuder uttryckligen att för andra än myndigheter uppge om utmätningsmannen har gjort en förfrågan. Angående bankförfrågan från andra myndigheter ges uppgifter inte till kunden, om myndigheten av motiverad orsak, till exempel brottsutredning, i förfrågan begär att kunden inte ska informeras.

Om kunden i övrigt hör sig för om huruvida uppgifter om honom eller henne har lämnats ut, underrättar banken honom eller henne om detta. Innan uppgifter lämnas ut till kunden ska banken informera den myndighet till vilken uppgifterna har lämnats om utlämnandet. Banken försöker styra kundernas eventuella förfrågningar om bankförfrågan till den myndighet som har gjort förfrågan.

Förfrågan ska vara sådan att banken kan besvara den genom att överlåta handlingar eller andra utredningar som banken har, eller kopior av dem, till myndigheten eller genom att skriftligen redogöra för bankens kännedom om innehållet i en affärstransaktion som myndigheten specificerat.

Banken lämnar uppgifter bara om angelägenheter som berör bankens egna avtal, till exempel om inlåning och krediter eller om räntor på dem samt om angelägenheter som gäller användande av bankens tjänster.

Banken lämnar uppgifter bara om den kunds personliga bankangelägenheter som förfrågan gäller, om inte annat nämns i senare punkter. Om en myndighet ber att få uppgifter om en namngiven kund i banken, till exempel om ett sådant konto eller kreditförhållande där också en annan kund är kontohavare eller gäldenär vid sidan av den namngivna kunden, bör banken inte i onödan meddela myndigheten namnet på någon annan kund än den som förfrågan gäller. Samtidigt som banken lämnar uppgifterna om den namngivna kunden meddelar banken att kunden har ett konto eller en kredit i banken tillsammans med vissa andra kunder samt antalet kontohavare eller gäldenärer.

Banker lämnar inte uppgifter om avtal, uppdrag eller motsvarande mellan kunden och andra tjänsteleverantörer, även om den andra tjänsteleverantören hör till samma koncern, sammanslutning av inlåningsbanker, finans- eller försäkringskonglomerat eller ekonomiska sammanslutning som banken. Myndigheterna uppmanas att begära uppgifter direkt från tjänsteleverantören i fråga.

Rätten att få uppgifter gäller inte utländska myndigheter i sådana länder där kreditinstitutet inte har någon verksamhet, utan de bör vända sig till myndigheterna i Finland och be om handräckning.

Noteras bör att banken även har rätt att utlämna uppgifter med samtycke eller fullmakt från kunden (se punkterna 9.1-9.3).

Angående anteckning om sekretess i handlingar som sänds till myndigheter då handlingarna innehåller uppgifter som omfattas av banksekretess eller företagshemlighet, se punkt 3.

Enligt 4 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019) ska ett kreditinstitut administrera ett elektroniskt datasöksystem för bank- och betalkonton, med hjälp av vilket det förmedlar uppgifter om sina kunder till en behörig myndighet. Myndigheten måste ha rätt att få uppgifterna i fråga även med stöd av någon annan lag. Den behöriga myndigheten ska specificera enligt vilken bestämmelse den begär information.

Dessutom har lagstiftningen gett flera myndigheter rätt att få uppgifter om värdeandelskonton. Förfrågan riktas till värdepapperscentralen, som svarar till den del bolaget har de

uppgifter som svaret kräver. Till övriga delar, till exempel när det gäller historieuppgifter, styr värdepapperscentralen förfrågan att besvaras av en bank.

I det följande genomgås de vanligaste situationerna där banksekretessbelagda uppgifter utlämnas till myndigheter. Banken kan dessutom vara skyldig att lämna uppgifter även med stöd av speciallagstiftning, såsom räntestödsregleringen.

12.2 FINANSINSPEKTIONEN

Finansinspektionen är den myndighet som övervakar banker och finans- och försäkringskonglomerat. Europeiska centralbanken agerar i Finland med motsvarande befogenheter som Finansinspektionen i fråga om de företag som omfattas av dess direkta tillsyn.

12.2.1 Granskningsrätt

Finansinspektionen har rätt att på en banks verksamhetsställe granska handlingar och upptagningar av telefonsamtal och elektronisk kommunikation samt andra datatrafikuppgifter som gäller banken och dess kunder och som Finansinspektionen anser sig behöva för att fullgöra sitt uppdrag. Finansinspektionen har också rätt att granska bankens datasystem samt kassa och övriga tillgångar.

Finansinspektionen har rätt att inspektera finska företag som hör till samma inhemska eller utländska koncern eller konsolideringsgrupp som banken eller som är bankens intresseföretag. Finansinspektionen har dessutom rätt att inspektera bankens verksamhetsställen i utlandet och att på en utländsk tillsynsmyndighets begäran inspektera företag i Finland som hör till en konsolideringsgrupp vars moderföretag har sin hemort inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt att inspektera i Finland etablerade dotterföretag till ett sådant företags moderföretag. Föremålet för inspektionen kan då vara en finsk bank eller något annat finskt företag som bedriver affärsverksamhet som utan koncession är tillåten för kreditinstitut.

Finansinspektionen har också rätt att granska för tillsynen relevanta uppgifter på verksamhetsställen till företag som är ombud för banken eller som på uppdrag av banken sköter uppgifter som gäller bankens bokföring, datasystem, riskhantering eller interna kontroll i övrigt.

Finansinspektionen kan för en utredning anlita en revisor eller någon annan utomstående sakkunnig. För att övervaka en banks verksamhet kan Finansinspektionen också tillsätta ett ombud som handlar under tjänsteansvar. Ombudet har samma granskningsrätt som Finansinspektionen.

Finansinspektionen kan som ett led i sin värdepappersmarknadstillsynsuppgift förbjuda den som är närvarande vid en inspektion som Finansinspektionen utför för att undersöka ett brott eller en förseelse eller som Finansinspektionen har begärt uppgifter eller utredningar av för att undersöka ett brott eller en förseelse att röja information eller redogörelser till den som undersökningen avser eller till någon annan. Förbudet ska ges skriftligen. På förutsättningarna för och giltigheten av ett sådant förbud tillämpas 11 kap. 5 § i förundersökningslagen (805/2011). Förbudet gäller oberoende av ändringssökande, om inte besvärsmyndigheten bestämmer annorlunda eller något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

12.2.2 Rätt att få uppgifter och handlingar av banken

Banken ska utan obefogat dröjsmål tillställa Finansinspektionen de uppgifter och utredningar som Finansinspektionen ber att få och anser sig behöva för att utföra tillsynsuppdraget. Finansinspektionen har rätt att avgiftsfritt få kopior av handlingar och upptagningar, andra datatrafikuppgifter samt datasystem som gäller banken och dess kunder.

Uppgifter, handlingar och andra upptagningar som avses i första stycket har Finansinspektionen även rätt att få om bankens utländska verksamhetsställens ställning, skötsel och verksamhet.

Finansinspektionen kan även meddela föreskrifter om vilka för tillsynen relevanta uppgifter om en banks finansiella ställning, ägare, interna kontroll och riskhantering, förvaltnings- och kontrollorgan, anställda samt verksamhetsställen som regelbundet ska rapportera till Finansinspektionen. Rapporteringsskyldigheten kan exempelvis gälla regelbunden rapportering om stora exponeringar mot kunder.

Ett ombud som Finansinspektionen tillsatt har motsvarande rätt som Finansinspektionen att få uppgifter, handlingar och upptagningar.

12.2.3 Rätt att få uppgifter och handlingar av en sammanslutning inom bankens finansiella företagsgrupp eller i vilken banken annars har bestämmande inflytande

Finansinspektionen har rätt att av banken få för tillsynen relevanta uppgifter och redogörelser om ett inhemskt eller utländskt företag som hör till samma koncern eller finansiella företagsgrupp som banken eller som är bankens intresseföretag samt rätt att granska handlingar och övriga upptagningar som innehåller sådana uppgifter och som banken har i sin besittning samt att få kopior av dem.

Motsvarande granskningsrätt och rätt till information har Finansinspektionen i inhemska eller utländska företag som hör till ett finans- och försäkringskonglomerat, när Finansinspektionen är samordnande tillsynsmyndighet enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat eller i övrigt utför uppgifter som med stöd av den nämnda lagen hör till Finansinspektionen.

12.2.4 Bankens revisors skyldighet att lämna uppgifter

Finansinspektionen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av bankens revisor få alla för tillsynen relevanta uppgifter, handlingar, andra upptagningar och kopior som gäller banken och som revisorn har i sin besittning. Finansinspektionen har även rätt att få kopior av revisorns promemorior, protokoll och andra handlingar som har uppkommit i samband med revisionen och gäller tillsynsobjektets verksamhet.

Dessutom ska bankens revisor utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om sådana omständigheter eller beslut i fråga om banken som han eller hon i sitt uppdrag har fått kännedom om och som kan anses

1) väsentligt strida mot lagar, förordningar eller förvaltningsföreskrifter som gäller banken eller dess verksamhet och som reglerar villkoren för verksamhetstillståndet eller verksamheten,

2) äventyra tillsynsobjektets fortsatta verksamhet, eller
3) leda till en anmärkning i revisionsberättelsen eller till ett negativt utlåtande om fastställande av bokslutet.

I fråga om tillsynen över bankerna bedriver Finansinspektionen också ändamålsenligt samarbete med Revisionstillsynen, som finns i anslutning till Patent- och registerstyrelsen och till vilken bankens revisor är skyldig att lämna uppgifter.

12.2.5 Skyldighet att anmäla marknadsmissbruk

Enligt artikel 16 i förordningen om marknadsmissbruk (596/2014/EU) ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål underrättas om handelsorder och transaktioner inklusive återkallelser eller ändringar av handelsorder som kan utgöra insiderhandel, marknadsmanipulation eller försök till insiderhandel eller marknadsmanipulation.

En anmälan får enligt lagen inte avslöjas av banken för den som misstanken riktas mot och inte heller för andra.

12.2.6 Finansinspektionens tystnadsplikt

För att man vid behov ska kunna försäkra sig om att handlingar hemlighålls ska handlingar som innehåller bank- och företagshemligheter förses med anteckning om sekretess innan de sänds till Finansinspektionen.

Enligt 23 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får den som är anställd hos en myndighet eller innehar ett förtroendeuppdrag inte röja en handlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretessbelagd om den ingick i en handling, och inte heller någon annan omständighet för vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag. I lagens 24 § uppräknas handlingar som är sekretessbelagda, däribland handlingar som innehåller uppgifter om en privat företagshemlighet.

Finansinspektionen har omfattande rätt att lämna uppgifter vidare till andra myndigheter med stöd av den lagstiftning som är tillämplig på Finansinspektionen.

12.3 UPPGIFTER TILL DATAOMBUDSMANNEN

I Finland är dataombudsmannen tillsynsmyndighet enligt dataskyddslagstiftningen. I artikel 58.1 i dataskyddsförordningen föreskrivs om tillsynsmyndighetens rätt att få information och utföra inspektioner, enligt vilken tillsynsmyndigheten bland annat har rätt att få tillgång till alla personuppgifter och all information som tillsynsmyndigheten behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter. I den nationella dataskyddslagen föreskrivs dessutom att dataombudsmannen har rätt att trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som behövs för skötseln av sina uppgifter. En biträdande dataombudsman har vid skötseln av sina uppgifter samma befogenheter som dataombudsmannen.

12.4 UPPGIFTER TILL KONKURRENS- OCH KONSUMENTVERKET

Konsumentombudsmannen har rätt att trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter av en bank som är föremål för en tillsynsåtgärd som behövs för att utreda ett ärende som gäller tillsynen över efterlevnaden av lagstiftning som stiftats för att skydda konsumenter.

Banken är skyldig att på uppmaning av Konkurrens- och konsumentverket oberoende av sekretessbestämmelserna ge verket alla de uppgifter och handlingar som behövs för utredning av en eventuell konkurrensbegränsnings innehåll, ändamål och verkningar samt för utredning av konkurrensförhållandena och för bedömning av ett företagsförvärv som omfattas av tillsynen över företagsförvärv.

12.5 CENTRALINSTITUTET FÖR SAMMANSLUTNINGEN AV INLÅNINGSBANKER SOM TILLSYNSUTÖVARE

När centralinstitutet utför sin tillsynsuppgift gäller om dess rättigheter vad som föreskrivs i 37 § i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010).

När centralinstitutet utför sin tillsynsuppgift tillämpas på dess rättigheter delvis samma bestämmelser som på Finansinspektionen. Centralinstitutet har till exempel motsvarande rättigheter att utföra inspektion och få information som Finansinspektionen. De företag som hör till sammanslutningen är skyldiga att inom en skälig tid som bestäms av centralinstitutet ge institutet all den information och alla de utredningar som det kräver och som behövs för att centralinstitutet ska kunna utföra sina uppgifter enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker. Den tystnadsplikt och rätt att lämna ut uppgifter om kreditinstitutet som föreskrivs i 15 kap. 14 och 15 § i kreditinstitutslagen gäller också centralinstitutet.

Centralinstitutet har rätt att lämna uppgifter som det begärt av en bank vidare till polis- och åklagarmyndigheterna.

Finansinspektionen övervakar centralinstitutets verksamhet.

12.6 STATENS SÄKERHETSFOND

En bank som är föremål för Statens säkerhetsfonds stödåtgärder är skyldig att oberoende av tystnadsplikten lämna de tjänstemän och revisorer som sköter fondens uppgifter vid finansministeriet de uppgifter som dessa behöver för att sköta sina uppgifter.

Finansministeriet ska utse en eller flera inspektörer att förrätta specialrevision i en bank som föremål för stödåtgärder eller som söker stöd. Den som förrättar specialrevision har samma rätt att få sekretessbelagda uppgifter som Finansinspektionen.

12.7 UPPGIFTER TILL VERKET FÖR FINANSIELL STABILITET

Om Verket för finansiell stabilitet har fattat ett beslut enligt vilket insättares tillgodohavanden ska betalas ur insättningsgarantifonden, som verket förvaltar, ska banken lämna Verket för finansiell stabilitet uppgifter om insättarna och deras insättningar som ska ersättas ur insättningsgarantifonden för att verkställa verkets beslut. Verket får inte lämna uppgifter till andra myndigheter än sådana som enligt kreditinstitutslagen har rätt att få sekretessbelagda uppgifter.

12.8 SKATTEMYNDIGHETERNA

12.8.1 Allmänt

Skattemyndigheterna har rätt att få uppgifter om en kunds bankaffärer med stöd av bestämmelserna i skattelagarna.

Det finns ingen generell bestämmelse i skattelagarna om skyldigheten att lämna uppgifter, utan frågan har reglerats genom enskilda skattelagars bestämmelser med olika innehåll.

Uppgifter får lämnas bara i den omfattning som bestämmelserna i respektive skattelag berättigar till och bara om omständigheter som är väsentliga för beskattningen. Som ett slags generella bestämmelser kan man betrakta den skyldighet att lämna uppgifter som ingår i lagen om beskattningsförfarande. Skyldigheten att lämna uppgifter till skattemyndigheterna kan indelas i så kallad allmän skyldighet att lämna uppgifter samt särskild skyldighet att lämna uppgifter.

Den allmänna skyldigheten att lämna uppgifter är en regelbunden och upprepad informationsskyldighet av massnatur och i allmänhet årligen återkommande. Dessa uppgifter används av skattemyndigheten bland att för att fylla i den förhandsifyllda skattedeklarationen. Denna skyldighet att lämna uppgifter förutsätter ingen särskild begäran från skattemyndigheten.

Med särskild skyldighet att lämna uppgifter avses situationer där uppgifter lämnas på skattemyndighetens uttryckliga begäran (exempelvis den så kallade utomståendes skyldighet att lämna uppgifter).

Bestämmelsen i 19 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) om utomståendes särskilda skyldighet att lämna uppgifter är en generell klausul som ger skattemyndigheten omfattande rätt till uppgifter om en kunds bankaffärer.

Den särskilda skyldigheten att lämna uppgifter grundar sig alltid på en individualiserad förfrågan från skattemyndigheten.

Skattemyndighetens förfrågan ska alltid vara skriftlig.

En förfrågan som gäller en riksomfattande banks kundverksamhet medför mycket arbete och kostnader för banken. Vid behov bör man diskutera med skattemyndigheten om uppgifterna är nödvändiga för beskattningen i den omfattning som de begärs. Om den arbetsmängd som förfrågan orsakar är betydande, kan förfrågan bara av särskilda skäl riktas till kontoren inom fler än en ekonomisk region eller i övrigt till fler än 20 olika kontor.

Som ett alternativ till en förfrågan som orsakar mycket arbete kan skattemyndigheten erbjudas möjlighet att utnyttja sin granskningsrätt.

Myndigheten förelägger en tid inom vilken förfrågan ska besvaras.

12.8.2 Individualiserad förfrågan till banken

Skattemyndigheten har rätt att få uppgifter utgående från en individualiserad förfrågan. Uppgifter lämnas bara om det som förfrågan gäller. Utgångspunkten är att den kund som förfrågan gäller namnges i förfrågan.

Enligt bland annat 19 § i lagen om beskattningsförfarande är en utomstående, till exempel en bank, dock skyldig att lämna uppgifter om en annan skattskyldig också utgående från en annan identifikation än namnet. Om den skattskyldige inte kan identifieras utgående från namnet, kan identifikationen ske till exempel med hjälp av ett bankkontonummer eller en kontotransaktion. Personbeteckning eller FO-nummer bör alltid användas som identifikation när det är möjligt.

Banken är till exempel utgående från bankkontonumret skyldig att på uppmaning lämna uppgifter om kontohavaren, kontotransaktionerna och dem som har dispositionsrätt. Individualiseringen kan också ske med hjälp av till exempel ett skuldebrevsnummer, varvid banken är skyldig att lämna de begärda uppgifterna om skuldebrevet, såsom gäldenärernas namn, skuldkapitalet och de betalade räntorna. Borgensmännens namn uppges bara på uttrycklig begäran. Om säkerheterna uppges deras art (inteckning, handfången pant, borgen), men de specificeras inte närmare, om inte denna uppgift uttryckligen begärs.

Föremålet för en förfrågan ska alltid specificeras. Skattemyndigheterna ska ha under utredning ett visst konkret ärende eller en sakhelhet som gäller beskattningen. Om förfrågan är specificerad på annat sätt än utgående från namnet, ska det särskilt konstateras i förfrågan att namnet på den person som förfrågan gäller inte har kunnat klarläggas.

Uppgifter av massnatur kan inte lämnas med stöd av lagbestämmelserna. En förfrågan av massnatur är till exempel en sådan där det begärs listor över insättningar som överstiger ett visst belopp eller för vilka ett visst kontovillkor gäller.

12.8.3 Begräsningar i skyldigheten att lämna uppgifter

Banken är i vissa fall skyldig att vägra att lämna uppgifter till en skattemyndighet. Skyldigheten att vägra gäller sådana uppgifter om kundens företagshemligheter som banken inte är skyldig att lämna ut om inte synnerligen viktiga skäl kräver det. Till kundens företagshemligheter hör bland annat uppgifter om affärsförbindelser och prissättning. Vid behov ska myndigheten visa att synnerligen viktiga skäl föreligger. Ett synnerligen viktigt skäl kan vara till exempel en grundad misstanke om skattebedrägeri eller bokföringsbrott.

Enligt de olika bestämmelserna i skattelagarna om att lämna uppgifter ska uppgifter om kundens ekonomiska ställning dock alltid lämnas skattemyndigheten. Sådana uppgifter är till exempel uppgifter om kontosaldon, kontotransaktioner, förfallna räntor som betalats på kontot, kreditbelopp, kreditsäkerheter, andra uppgifter om ansvarsförbindelser och uppgifter om värdepappersförvar.

12.8.4 Skattemyndigheternas granskningsrätt

Skattemyndigheterna kan få uppgifter också genom att utnyttja sin rätt att granska och låta granska. Till exempel enligt 23 § i lagen om beskattningsförfarande har Skatteförvaltningen rätt att granska alla sådana handlingar ur vilka uppgifter kan hämtas.

Enligt bestämmelserna har skatteinspektörerna rätt att få se det dokumentmaterial som är nödvändigt för granskningen och som finns i banken. Banken uppgör inte nya listor, sammandrag eller annat nytt material för granskningen.

Rätt att få uppgifter samt att granska och låta granska har bara den skattemyndighet som nämns i lagen.

Granskningen behöver inte föregås av en skriftlig förfrågan, utan granskningen kan användas som ett primärt sätt att få uppgifter. Myndigheten ska uppvisa en giltig fullmakt samt specificera föremålet för granskningen och dess omfattning på samma sätt som vid en skriftlig förfrågan.

12.8.5 Jämförelseuppgiftsgranskning

Enligt 21 § i lagen om beskattningsförfarande får granskning verkställas också uteslutande för inhämtande av uppgifter som kan användas vid beskattningen av en annan skattskyldig (jämförelseuppgiftsgranskning).

Skattemyndigheten har ändå inte rätt att få kreditinstitutets alla kunduppgifter utan bara de uppgifter som är väsentliga för granskningen. Vid en jämförelseuppgiftsgranskning ska skattemyndigheten därför presentera grunder för de uppgifter som krävs och begränsa de uppgifter som begärs i rätt proportion med tanke på granskningen. Till exempel vid en jämförelsegranskning som gäller handlares momsskyldighet behöver skattemyndigheten inte få specificerade uppgifter om enskilda kunder, eftersom granskningen inte är riktad till någon enskild kund.

Uppgifter som framkommit vid en jämförelseuppgiftsgranskning får dock enligt bestämmelserna användas vid beskattningen av en annan skattskyldig. Rätten att utnyttja uppgifter gäller bara uppgifter som har framkommit om enskilda skattskyldiga vid granskningen.

De handlingar som begärs vid skattegranskning av bankens egen verksamhet ska ansluta sig till beskattningen av banken eller till sådana skatter och avgifter för vilkas betalning och uppbörd banken svarar enligt lag. Begäran att visa en handling får inte gälla en handling som endast inverkar på kundens beskattning.

12.8.6 Beskattning i en främmande stat

Banken kan vara skyldig att lämna uppgifter för beskattningen i en annan stat. I princip kan det vara fråga om antingen särskild skyldighet att lämna uppgifter, dvs. om enskilda förfrågningar, eller så om allmän skyldighet att lämna uppgifter, dvs. en regelbunden skyldighet som återkommer årligen. Om det är fråga om en så kallad särskild skyldighet att lämna uppgifter, sker en förfrågan från en främmande stats skattemyndighet alltid genom handräckning av skattemyndigheterna i Finland. Begäran kommer med andra ord alltid från Skatteförvaltningen i Finland, dit också svaret sänds.

Inom ramen för den allmänna skyldigheten att lämna uppgifter ska bankerna årligen lämna Skatteförvaltningen uppgifter om bland annat kundernas inkomster eller innehav för det internationella automatiska utbytet av skatteuppgifter (t.ex. CRS- eller FATCA-uppgiftsutbytet). I praktiken lämnas uppgifter till Skatteförvaltningen i fråga om sådana kunder som är skattskyldiga i även någon annan stat än Finland. Skatteförvaltningen lämnar uppgifterna vidare till de stater där kunderna är skattskyldiga. Över 100 stater eller jurisdiktioner har

förbundit sig till motsvarande uppgiftsutbyte, och i dem insamlas motsvarande uppgifter från bland annat banker och lämnas till Skatteförvaltningen i Finland, om kunderna har koppling till Finland.

Internationellt allmänt uppgiftsutbyte baserar sig i Finland också alltid på en lag som antagits nationellt. Uppgiftsutbyte i anslutning till beskattningen som omfattas av den allmänna skyldigheten att lämna uppgifter kan också ske till exempel med stöd av lagar som baserar sig på EU-direktiv när det är fråga om till exempel kundernas gränsöverskridande skattearrangemang (det så kallades DAC6-direktivet).

12.9 FINLANDS BANK

Enligt 26 § i lagen om Finlands Bank (214/1998) har Finlands Bank rätt att av banken få alla de meddelanden, utredningar och övriga upplysningar som behövs för att Finlands Bank ska kunna fullgöra sina lagbestämda uppgifter.

12.10 POLISMYNDIGHETERNA

12.10.1 Förfrågan för avvärjande eller utredning av brott

Enligt kreditinstitutslagen och polislagen (872/2011) är banken skyldig att lämna polisen banksekretessbelagda uppgifter som behövs för avvärjande och utredning av brott.

En skriftlig eller elektronisk förfrågan som har tillställts banken ska vara undertecknad av en polisman i befälsställning. De polismän som hör till befälet uppräknas i följande stycke.

Undertecknare av förfrågan till banken kan vid Polisstyrelsen vara polisöverdirektören, polisdirektörer, polisöverinspektörer, polisjurister, polisinspektörer, överkommissarier och kommissarier, vid Centralkriminalpolisen chefen, biträdande chefer, kriminalöverinspektörer, polisjurister, kriminalinspektörer, kriminalöverkommissarier och kriminalkommissarier, vid Skyddspolisen chefen, biträdande chefer, avdelningschefer, polisjurister, överinspektörer och inspektörer, vid Polisyrkeshögskolan rektorn, överkommissarier och kommissarier, vid den lokala polisen polischefer, biträdande polischefer, kriminalöverinspektörer, polisjurister, kriminalinspektörer, kriminalöverkommissarier, överkommissarier, kriminalkommissarier och kommissarier.

Förfrågan till en bank kan också göras av kommendören för respektive truppenhet vid Försvarsmakten och en högre disciplinär förman, garnisonschefen och garnisonskommendanten samt en officer som innehar en tjänst och som sköter ett militärpolisuppdrag.

Av den skriftliga förfrågan till banken ska framgå anledningen till den och vilka uppgifter som begärs.

Banken är i allmänhet inte skyldig att lämna uppgifter till polismyndigheter i en annan stat. Förfrågan till en bank från en främmande stats polismyndighet sänds alltid som handräckning via en polismyndighet i Finland. Banken får inte lämna uppgifter direkt till en polismyndighet i ett främmande land, utan uppgifterna lämnas till en polismyndighet i Finland som överlämnar dem vidare till polismyndigheten i det främmande landet.

12.10.2 Brott mot banken

Om polisen undersöker ett brott mot banken som banken har gjort brottsanmälan om eller i vilket banken är målsägande, ska banken lämna polisen alla de uppgifter som banken förfogar över och som är nödvändiga för att utreda brottet.

Om ett brott mot banken lyder under allmänt åtal och polisen undersöker brottet på annat initiativ än bankens, ska banken lämna polisen alla de uppgifter som banken förfogar över och som är nödvändiga för att utreda brottet.

12.10.3 Beslag

Om beslag beslutar en anhållningsberättigad tjänsteman eller en domstol. Anhållningsberättigade tjänstemän är enligt 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen (806/2011) inom polisen polisöverdirektören, vid Polisstyrelsen polisdirektörer, polisöverinspektörer och polisinspektörer, polischefer, biträdande polischefer, vid Centralkriminalpolisen chefen och biträdande chefer, kriminalöverinspektörer, kriminalinspektörer, kriminalöverkommissarier, överkommissarier, kriminalkommissarier och kommissarier. Anhållningsberättigade tjänstemän är också åklagare samt vissa tjänstemän vid tullen och gränsbevakningsväsendet.

Om en ovannämnd tjänsteman vid husrannsakan eller en domstol har förordnat om beslag av en handling som är i bankens besittning, överlämnas handlingen i original till myndigheterna enligt förordnandet, om inte den som företar beslaget anser att det räcker med att kopiera handlingen. Över beslaget uppgörs ett protokoll där föremålet för beslaget eller den kopierade handlingen specificeras. Den som företar beslaget ska ge banken en kopia av protokollet. I beslagsförordnandet och protokollet ska föremålet för beslaget vara så noggrant specificerat att det inte kan uppstå tvivel om vilken egendom beslaget gäller.

12.10.4 Lämnande av uppgifter för polisundersökning

Enligt polislagen har polisen rätt att få de uppgifter som behövs vid polisundersökning, om ett betydande offentligt eller privat intresse kräver det. Med polisundersökning avses en annan undersökning än en förundersökning vid ett brott. Uppgifter kan lämnas till exempel för att utfärda förbud mot affärsverksamhet, för undersökning av dödsorsak och för utredning av försvinnanden.

En skriftlig förfrågan som behövs för en polisundersökning ska vara undertecknad av en tjänsteman som avses i punkt 12.10.1.

Av den skriftliga förfrågan ska framgå anledningen till den och vilka uppgifter som begärs.

12.10.5 Centralen för utredning av penningtvätt

Centralen för utredning av penningtvätt finns vid Centralkriminalpolisen och sköter uppgifter i anslutning till förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Enligt 4 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) ska banken utan dröjsmål till centralen för utredning av penningtvätt rapportera tvivelaktiga transaktioner och misstanke om finansiering av terrorism. Rapporteringen ska ske elektroniskt. Dessutom ska centralen för utredning av penningtvätt ges alla uppgifter och handlingar som är nödvändiga för att utreda misstankarna. Rapporteringen får inte röjas för den som misstanken gäller eller för någon annan.

12.10.6 Internationella finansiella sanktioner och frysning av tillgångar för bekämpning av terrorism

Sanktioner är en påtryckningsmetod som hänför sig till den internationella utrikes- och säkerhetspolitiken. De avser inskränkande åtgärder mot vissa stater, personer, sammanslutningar och grupper. Förutom tvångsmedel kan frysning av tillgångar enligt lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013) riktas mot fysiska och juridiska personer.

Beslut av FN:s säkerhetsråd och EU:s råd om internationella finansiella sanktioner genomförs med EU-förordningar, som är direkt tillämplig lagstiftning i alla EU:s medlemsländer. Beslut om frysning av tillgångar enligt den nationella frysningslagen fattas av Centralkriminalpolisen, som för en förteckning över personer som berörs av frysningsbesluten. Utsökningsverket svarar för verkställigheten av besluten.

Det är förbjudet att överlåta tillgångar direkt eller indirekt till parter som berörs av EU:s sanktionsbestämmelser eller nationella frysningsbeslut. Om banken i sina register identifierar en aktör vars uppgifter motsvarar uppgifter om aktörer som berörs av internationella finansiella sanktioner eller nationella frysningsbeslut, ska banken frysa tillgångarna eller avbryta transaktionen och underrätta utsökningsverket om saken.

Förutom EU:s sanktionsbestämmelser har vissa stater egna nationella sanktioner. Exempel på sådana är de sanktioner som utfärdats av Office of Foreign Assets Control (OFAC), som lyder under Förenta staternas finansdepartement. OFAC:s eller motsvarande nationella myndigheters sanktioner är inte juridiskt bindande i Finland, och banken är sålunda inte med stöd av den finska sanktionslagstiftningen skyldig att frysa tillgångar i Finland för parter som finns på till exempel OFAC:s sanktionslistor, och den är inte heller skyldig att underrätta myndigheterna i fråga om saken.

12.11 ÅKLAGAR-, TULL- OCH GRÄNSBEVAKNINGSMYNDIGHETERNA

Enligt kreditinstitutslagen är banken skyldig att lämna uppgifter som omfattas av banksekretessen till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för att utreda ett brott.

Förundersökningsmyndigheter är förutom polisen och tull- och gränsbevakningsväsendets anhållningsberättigade tjänstemän (förundersökningslagen, 2 kap. 1 §).

Förfrågan till banken ska vara undertecknad av en tullman som är anhållningsberättigad enligt 2 kap. 14 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) eller av en tjänsteman som är anhållningsberättigad enligt 3 kap. 20§ i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019).

De i 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen uppräknade anhållningsberättigade tjänstemännen framgår för åklagar-, tull- och gränsbevakningsmyndigheternas del av följande förteckning:

1) Åklagare

2) Tullens brottsbekämpningschef, chefen för verksamhetsenheten för Tullens brottsbekämpning och de tullöverinspektörer vid Tullens brottsbekämpning som av Tullens brottsbekämpningschef har förordnats till undersökningsledare,

3) Chefen och biträdande chefen för Gränsbevakningsväsendet, avdelningschefen för gräns- och sjöavdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet, avdelningschefen, biträdande avdelningschefen, enhetschefen vid enheten för brottsbekämpning, överinspektörerna för gränsbevakningsfrågor, överinspektörerna, kriminalöverinspektörerna och kriminalinspektörerna på juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet, kommendörerna och biträdande kommendörerna för gränsbevaknings- och sjöbevakningssektionerna, chefen för en gränsbyrå eller sjöbyrå vid en gränsbevaknings- eller sjöbevakningssektion, chefen och biträdande chefen för Helsingfors gränskontrollavdelning vid Finska vikens sjöbevakningssektion och en sådan gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som genomgått den utbildning som föreskrivs för undersökningsledare inom Gränsbevakningsväsendet och som av chefen för Gränsbevakningsväsendet eller chefen för någon av dess förvaltningsenheter har förordnats till undersökningsledare.

Av den skriftliga förfrågan ska framgå anledningen till den och vilka uppgifter som begärs.

12.12 KONKURSOMBUDSMANNEN

Enligt lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995) har konkursombudsmannen samma rätt som gäldenären eller konkursboet (konkursboförvaltaren) att få uppgifter av banken om konkursgäldenärens eller konkursboets bankkonton, betalningsrörelse samt om avtal och förbindelser som gäller finansiering. Konkursombudsmannen har sålunda rätt att få uppgifter av banken om konkursgäldenären och konkursboet enligt punkterna 9.13 och 9.14.

Om uppgifterna begärs av någon annan än konkursombudsmannen själv på dennes uppdrag eller av en tjänsteman som är underställd denne, ska han eller hon styrka sin rätt att få uppgifter.

12.13 UTSÖKNINGSMYNDIGHETERNA

Vad som i det följande sägs om en utmätningsmans rätt att få uppgifter tillämpas också på en biträdande utmätningsman.

12.13.1 Allmänt

Utmätningsmannen har enligt 3 kap. 64–66 § i utsökningsbalken (705/2007) en mycket vidsträckt rätt att få uppgifter av banken trots banksekretessen. De uppgifter som utmätningsmannen ber att få ska vara nödvändiga för verkställigheten. Vad som är nödvändigt bedöms av utmätningsmannen.

Verkställigheten inleds i och med att verkställighetsärendet är anhängigt hos utmätningsmannen och pågår ända tills den fordran som är föremål för utmätning har inkasserats helt eller säkringsåtgärden inte längre är i kraft. Utmätningsmannens rätt att få uppgifter förutsätter sålunda inte att en utmätning förrättas. Med ett verkställighetsärende avses både utmätning och verkställighet av en säkringsåtgärd. I anslutning till en förfrågan till en bank kan utmätningsmyndigheten be om interimsåtgärder, i praktiken frysning av medlen.

Enligt utsökningsbalken är gäldenären skyldig att själv lämna utmätningsmannen de uppgifter som är nödvändiga för utmätningen. Utmätningsmannen har rätt att av banken få

uppgifter om kunden när de uppgifter som gäldenären har lämnat utmätningsmannen inte kan betraktas som tillförlitliga (till exempel när gäldenären misstänks för att undandra sig utsökning eller när gäldenären inte anträffas).

En utmätningsman kan sända förfrågan till banken skriftligen eller via teknisk anslutning. Den skriftliga förfrågan ska vara undertecknad av utmätningsmannen (häradsfogde eller häradsutmätningsman) eller av en tjänsteman som häradsfogden förordnat och i den ska specificeras vilka uppgifter (till exempel om ett kontos saldo eller ett bankfack) utmätningsmannen ber att få av banken. Utmätningsmannen gör förfrågan under tjänsteansvar, varför banken kan besvara en skriftlig förfrågan till banken utan att behöva utreda till exempel om verkställigheten är anhängig. Utmätningsmannen har rätt att få de föreskrivna uppgifterna om de inte går att skaffa på annat sätt, även om uppgifter samtidigt röjs om en utomståendes ekonomiska ställning. Detta kan bli fallet om gäldenären exempelvis har dispositionsrätt till någon annans bankkonto. Utmätningsmannens förfrågan om transaktioner på ett dispositionsrättskonto kan avslöja också kontohavarens kontouppgifter.

Utmätningsmannen har rätt att få uppgifter bara om enskilda utsökningsärenden. I den skriftliga förfrågan till banken som utmätningsmannen undertecknar ska utmätningsmannen individualisera personen genom att meddela personens namn och personbeteckning och företaget eller sammanslutningen genom att meddela dess namn och registernummer eller FO-nummer. Om personbeteckning saknas ska utmätningsmannen meddela personens födelsedatum. I samma skriftliga förfrågan till banken kan utmätningsmannen begära uppgifter om flera kunder som har individualiserats på nämnda sätt. Banken besvarar utmätningsmannens förfrågan skriftligen.

Utmätningsmannen kan ställa en tidsfrist för bankens svar. Om tidsfristen är för kort, bör banken kontakta utmätningsmannen för att komma överens om en förlängning av tidsfristen.

Banken får inte upplysa kunden om en bankförfrågan från utmätningsmannen. Över verkställd utmätning eller annan verkställighetsåtgärd kan uppgifter lämnas till kunden.

12.13.2 Egendom som är föremål för förfrågan

Gäldenärens egendom i banken

Utmätningsmannen har rätt att få uppgift om huruvida banken förfogar över eller annars har bestämmanderätt över egendom som tillhör gäldenären och av vilket slag egendomen är. I det följande genomgås de vanligaste fall där utmätningsmannen hör sig för om kunduppgifter av banken.

Bankfack och slutet förvar

Utmätningsmannen har rätt att få uppgift om huruvida kunden i banken har ett bankfack eller slutet förvar eller dispositionsrätt till sådant. Om så är fallet meddelar banken utmätningsmannen att kunden har ett bankfack eller slutet förvar i banken. Banken har dock inte rätt att öppna bankfacket eller det slutna förvaret. Utmätningsmannen har rätt att under tjänsteansvar öppna bankfacket eller det slutna förvaret.

Värdepapperskonto

Utmätningsmannen har rätt att få uppgift om huruvida kunden har tillgångar i banken på ett värdepapperskonto och om vilket slags värdepapper som finns på kontot.

Värdeandelar

Uppgifter om värdeandelar får utsökningsmyndigheterna i första hand av värdepapperscentralen. Till de delar som uppgifter inte kan fås därifrån styr värdepapperscentralen förfrågan till banken.

Pant

Utmätningsmannen har rätt att få uppgift om huruvida banken har gäldenärens egendom som säkerhet. Om panten har ställts av gäldenären, kan banken meddela arten av den egendom som utgör säkerhet (till exempel numren på aktierna i bostadsbolaget X) och beloppet och arten av bankens fordran som belastar panten. Om gäldenären har ställt pant för någon annans skuld, får banken meddela utmätningsmannen beloppet av det ansvar som belastar panten, men inte huvudgäldenärens namn.

Insättningar och kontotransaktioner

När utmätningsmannen frågar banken om den gäldenär som är föremål för utmätning har insatta medel i banken, ska banken i jakande fall meddela grunden för fordran (till exempel inlåningsavtal) och kontonumret samt om användningen av kontot förutsätter uppvisande av motbok eller depositionsbevis samt beloppet av medlen på kontot.

Uppgifter om gäldenärens egna kontotransaktioner och gäldenärens dispositionsrätter till andra kontohavarens konton meddelas banken endast om de uttryckligen begärts. Om utmätningsmannen frågar om gäldenärens dispositionsrätter till andra kontohavares konton, meddelar banken i sitt svar dispositionsrättskontots kontonummer och kontohavarens namn. Dispositionsrättskontots saldo och kontotransaktioner meddelas endast på uttrycklig begäran.

Banken har däremot inte rätt att på förfrågan som gäller en gäldenär meddela om andras dispositionsrätter till gäldenärens egna konton.

Annan fordran som gäldenären har på banken

Utmätningsmannen har rätt att få uppgift av banken om huruvida gäldenären har någon annan fordran på banken och om grunden för fordran och dess belopp.

Avtal och arrangemang mellan gäldenären och banken eller till gäldenärens förmån

Utmätningsmannen har rätt att få uppgift om huruvida banken som avtalspart med den gäldenär som är föremål för utmätning eller med någon utomstående har ingått ett sådant avtal eller arrangemang som kan vara av betydelse vid sökningen efter gäldenärens utmätningsbara egendom samt uppgift om det närmare innehållet i avtalet eller arrangemanget. Utmätningsmannen ska specificera vilket slags avtal förfrågan gäller.

Banken ska i sitt svar kort förklara vad avtalet går ut på och om kunden med stöd av avtalet har medel att motse vid den tidpunkt då svaret ges.

Förfrågan som gäller utomstående

Eftersom det i vissa situationer är möjligt att utmäta egendom som tillhör någon annan än gäldenären, kan utmätningsmannens förfrågan också gälla en utomstående person, som ska individualiseras i förfrågan. Så är fallet om det finns motiverat skäl att misstänka att gäldenären uppenbart använder konstgjorda arrangemang i syfte att undvika utmätning, till exempel genom att sköta sin personliga penningrörelse via ett bankkonto som tillhör en närstående, ett företag eller någon annan utomstående, eller i syfte att hålla egendomen utom räckhåll för borgenärerna, till exempel genom att hålla medel i en utomståendes namn. Utmätningsmannen har av grundad anledning rätt att få samma uppgifter om den utomstående som om gäldenären, också om den utomståendes dispositionsrätt till andras konton. Vid en förfrågan som gäller en utomstående har banken däremot inte rätt att ge uppgifter om andras dispositionsrätter till den utomståendes egna konton.

12.13.3 Verkställande av säkringsåtgärd

Om en utmätningsman håller på att verkställa en säkringsåtgärd (till exempel ett beslag) som bestämts med stöd av 7 kap. i rättegångsbalken (4/1734), har utmätningsmannen rätt att få uppgifter enligt punkt 12.13.1 för att verkställa säkringsåtgärden.

12.14 MYNDIGHETER SOM ÖVERVAKAR PENNINGINSAMLINGAR

Enligt lagen om penninginsamlingar (863/2019) ska innehavaren av ett tillstånd till penninginsamling öppna separata bankkonton för varje penninginsamling. Polisstyrelsen och polisinrättningen har rätt att få sådana uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över anordnandet av penninginsamlingar och som direkt hänför sig till anordnandet av penninginsamlingar trots banksekretessen av den bank där insamlingskontot eller något annat av tillståndshavarens bankkonton finns.

12.15 ÖVRIGA MYNDIGHETER

12.15.1 Uppgifter till förmyndarmyndigheten

Enligt 84 § i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata förmyndarmyndighet. Trots sekretessbestämmelserna är banken skyldig att på begäran lämna förmyndarmyndigheten och domstolen de uppgifter och utredningar som behövs för att avgöra ett anhängigt ärende som avses i lagen om förmyndarverksamhet (90 § 1 mom.). Uppgift lämnas om de omständigheter som förmyndarmyndigheten skriftligen har frågat om.

Anmälan om någons behov av intressebevakning

Om banken har märkt att någon av dess kunder uppenbarligen är i behov av intressebevakning, kan banken utan hinder av banksekretessen anmäla detta till förmyndarmyndigheten (91 §).

12.15.2 Uppgifter till socialmyndigheterna

Uppgifter för att fastställa en klientavgift

Banken är skyldig att på social- och hälsovårdsmyndighetens begäran avgiftsfritt lämna alla de uppgifter och utredningar som banken har om en klients och dennes makes eller sambo ekonomiska ställning som behövs för att klientavgiften ska kunna fastställas, om den kommun eller samkommun som fastställer avgiften inte av klienten eller klientens lagliga företrädare har fått tillräckliga och tillförlitliga uppgifter för fastställande av avgiften (lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992), 14 a §).

Av den skriftliga förfrågan ska framgå att man har försökt få uppgifter av klienten själv. De behövliga uppgifter som lagen avser är saldon på konton svarsdagen samt kontonas ränta eller räntegrund. Banken ska däremot inte utreda till exempel vilka inkomster kunden har.

Utkomststöd

Om en socialvårdsmyndighet annars inte får tillräckliga uppgifter om en socialvårdsklients förmögenhet och om det föreligger motiverad orsak att misstänka att de uppgifter som klienten eller hans eller hennes företrädare har lämnat inte är riktiga, är banken trots sekretessbestämmelserna skyldig att lämna socialvårdsmyndigheten sådana uppgifter och utredningar som väsentligt inverkar på klientförhållandet inom socialvården. Uppgifterna ska vara nödvändiga för att utreda en klients behov av socialvård, ordnandet av vården och genomförandet av de åtgärder som ansluter sig till vården eller för att kontrollera uppgifter som redan har lämnats till myndigheten.

En bankförfrågan från en socialvårdsmyndighet ska vara preciserad till bankaffärerna för uttryckligen den person som förfrågan gäller. Sålunda kan socialvårdsmyndigheten inte göra en förfrågan om exempelvis ett bolags bankaffärer även om den person som är föremål för förfrågan är bolagsman eller aktieägare i bolaget.

Socialvårdsmyndigheten ska framföra begäran om klientens bankuppgifter skriftligen. Av begäran ska framgå på vilken grund den görs (klientens samtycke eller lagen om klientens ställning och rättigheter inom social- och hälsovården (734/1992), 20 § 2 mom.). Likaså ska av förfrågan framgå att beslutet att begära uppgifter har delgetts den klient som förfrågan gäller och att det har vunnit laga kraft, om det är fråga om en situation enligt 20 § 2 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom social- och hälsovården. Ytterligare ska den som undertecknar förfrågan försäkra att han eller hon har rätt att göra förfrågan.

Myndigheten kan till exempel be att få uppgifter om personens konton och kontotransaktioner. För att utreda personens egendom kan förfrågan gälla om personen har ett bankfack eller om banken har egendom som tillhör personen som säkerhet. Banken kan meddela arten av den egendom som utgör säkerhet och hur stor den fordran för banken är som belastar den egendom som utgör säkerhet. Om den person som förfrågan avser har gett sin egendom som säkerhet för en annan persons skuld, kan banken meddela ansvarsbeloppet men inte huvudgäldenärens namn. För att utreda personens verkliga ekonomiska situation kan de nämnda uppgifterna begäras också retroaktivt för de föregående åren.

12.15.3 Uppgifter till Folkpensionsanstalten och besvärsorgan

Folkpensionsanstalten och de besvärsorgan som anges i speciallagar har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av banken få sådana uppgifter som är nödvändiga för att ett ärende som behandlas om en person som söker eller får stöd samt om dennes make eller sambo, om tillräckliga uppgifter och utredningar inte fås på annat sätt och om det finns motiverad anledning att misstänka att den som söker eller får stöd har lämnat otillräckliga eller otillförlitliga uppgifter. Rätten att få uppgifter kan också gälla ett dödsbo där till exempel stödtagaren är delägare. Begäran om uppgifter ska vara skriftlig. Innan begäran framställs ska den som söker eller får stöd underrättas om begäran. Speciallagar som avses i denna punkt är till exempel folkpensionslagen (568/2007, 86 §), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007, 43 §), lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996, 23 a 1§) och lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002, 13 kap. 2 §).

Dessutom har Folkpensionsanstalten enligt lagen om studiestöd (65/1994, 41 b §) rätt att avgiftsfritt av banken i fråga om varje låntagare få uppgifter om till vilket belopp studielån med statsborgen har lyfts och om räntorna, så som Folkpensionsanstalten bestämmer.

Av Folkpensionsanstaltens skriftliga förfrågan till banken ska framgå att de nämnda förutsättningarna i lag för att göra förfrågan är uppfyllda och den lagbestämmelse med stöd av vilken förfrågan görs. Om Folkpensionsanstalten frågar efter uppgifter också om ett dödsbo, ska av förfrågan framgå att ställningen som delägare i dödsboet har utretts av Folkpensionsanstalten beträffande den person som förfrågan gäller. Likaså ska det framgå av förfrågan att den person som förfrågan gäller har underrättats om att förfrågan görs.

12.15.4 Rättshjälpsbyråns rätt att få uppgifter

Den som säker rättshjälp ska i sin ansökan till rättshjälpsbyrån lämna en utredning över sin ekonomiska situation. Rättshjälpsbyrån har dock enligt 10 § i rättshjälpslagen (257/2002) rätt att från banken trots sekretessbestämmelserna få upplysningar som är nödvändiga för rättshjälpsbyrån på grund av dess lagbestämda uppgifter, om upplysningarna inte fås från andra myndigheter eller från försäkringsanstalter och om rättshjälpsbyrån har grundad anledning att misstänka att de uppgifter som sökanden har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Förfrågan ska göras skriftligen till banken och den som söker rättshjälp ska i förväg underrättas om att förfrågan görs.

13 HÖRANDE AV EN BANKTJÄNSTEMAN SOM VITTNE

13.1 FÖRUNDERSÖKNING

13.1.1 Vittne i ett brottmål där banken inte är målsägande

Om polisen vill förhöra en person som är anställd hos banken som vittne i en förundersökning, ska kallelsen åtlydas. Banktjänstemannen ska meddela förhöraren att han eller hon är bunden av bestämmelserna om banksekretess, om den person som de i förhöret framkommande uppgifterna gäller inte har samtyckt till att uppgifter röjs. Om förhöraren vill förhöra banktjänstemannen om omständigheter som omfattas av banksekretessen, ska banktjänstemannen begära att en i punkt 12.10.1 nämnd tjänsteman fattar beslut om att

Banktjänstemannen i förundersökningen ska röja något som berörs av banksekretess. Banktjänstemannen ska begära att de uppgifter som omfattas av banksekretess sekretessbeläggs.

Banktjänstemannen ska kontrollera att den tjänsteman som fattar beslutet antecknar i förundersökningsprotokollet banktjänstemannens anmärkning om att de efterfrågade uppgifterna omfattas av banksekretess och det beslut enligt vilket banktjänstemannen i förundersökningen ska röja något som banksekretessen omfattar.

13.1.2 Vittne i ett brottmål där banken är målsägande

När ett brott har riktats mot banken, har banken rätt att framlägga bevisning till stöd för den misstänktes skuld. Banktjänstemannen kan i förundersökningen röja omständigheter som omfattas av banksekretessen i den utsträckning som det är nödvändigt för att utreda saken.

13.2 DOMSTOL

13.2.1 Vittne i ett brottmål där banken inte är målsägande eller i ett tvistemål mellan kunder

En anställd hos banken som har blivit instämd att vittna inför en domstol ska åtlyda kallelsen och på normalt sätt avge vittnesförsäkran. Innan vittnesberättelsen avges ska banktjänstemannen påpeka att han eller hon enligt kreditinstitutslagen vid hot om straff måste hemlighålla kundens angelägenheter som omfattas av banksekretessen.

Vittnet kan berätta om omständigheter som omfattas av banksekretessen med kundens tillstånd eller om synnerligen viktiga skäl kräver att sekretessbelagda omständigheter röjs och domstolen på banktjänstemannens begäran har förpliktat banktjänstemannen att berätta om dem.

Innan vittnesberättelsen avges ska banktjänstemannen påpeka att han eller hon har rätt att hemlighålla också omständigheter som hänför sig till bankens företagshemligheter (till exempel om bankens data- eller säkerhetssystem eller produktutvecklingen). Vittnet kan berätta om omständigheter som gäller företagshemligheter med bankens tillstånd eller om synnerligen viktiga skäl kräver att sekretessbelagda omständigheter röjs och domstolen på banktjänstemannens begäran har förpliktat banktjänstemannen att berätta om dem.

Om domstolen beslutar att vittnet ska röja omständigheter som omfattas av tystnadsplikten, kan målet till denna del behandlas så att allmänheten inte har rätt att närvara. Vittnet kan begära av domstolen att bli hört bakom lyckta dörrar och att domstolen beslutar att rättegångsmaterialet till denna del ska vara hemligt.

Det sagda tillämpas också när en sekretessbelagd handling ska uppvisas vid domstolen eller när en tjänsteman vid banken hörs av rätten som sakkunnig.

13.2.2 Vittne i ett tvistemål där banken är part eller i ett brottmål där banken är målsägande

Om banken är part i en rättegång där motparten är en kund i banken, kan en banktjänsteman utan kundens samtycke vittna i rätten om motpartens omständigheter som

omfattas av banksekretessen. Dessutom kan tjänstemannen röja också andra banksekretessbelagda omständigheter till den del detta är nödvändigt för att utreda saken.

Exempelvis om rättegången och förberedelserna för den kräver utredning av en större finansieringshelhet kring kunden, kan banken utreda saken utan hinder av banksekretessbestämmelserna.

14 BANKEN SOM PART I EN RÄTTEGÅNG

Om banken är part i en rättegång, har banken rätt att (till exempel i en stämningsansökan) offentliggöra uppgifter som berörs av banksekretessen men som är nödvändiga för att driva målet i rätten. Vid rättegången får inga andra sekretessbelagda uppgifter röjas än de som är nödvändiga för att trygga bankens rätt. Om en gäldenär vid en rättegång riktar påståenden mot banken, har banken rätt att i sitt bemötande framföra också sådana uppgifter som är underkastade banksekretess. Om kunden uppger vid rättegången till exempel att han eller hon saknar tillgångar, kan banken meddela att kunden har insättningar i banken.

Exempelvis om rättegången och förberedelserna för den kräver utredning av en större finansieringshelhet kring kunden, kan banken utreda saken utan hinder av banksekretessbestämmelserna.

Exempelvis om av banken begärs ett utlåtande om en skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner och det framgår av det material som har tillställts banken att gäldenären hemlighåller sina tillgångar, kan banken lämna domstolen sådana uppgifter om gäldenärens förmögenhetsställning som banken känner till.

15 PÅFÖLJDER AV BROTT MOT TYSTNADSPLIKTEN

Både uppsåtligt och av vårdslöshet begånget röjande av uppgift betraktas som brott mot tystnadsplikten.

Brott mot tystnadsplikten kan ske även om uppgifter inte särskilt har delgetts en tredje person. Brott mot tystnadsplikten kan ske exempelvis så att en utomstående får uppgiften från en vårdslöst förvarad kredit- eller annan handling. Likaså kan ett högljutt samtal eller att handlingar sänds till fel person innebära ett brott mot tystnadsplikten. I bankens kundtjänst samt till exempel vid användningen av telefon, fax, e-post eller system, tillämpningar och filer samt vid utplaceringen av utrustning ska man förfara så att utomstående inte får höra eller se sekretessbelagda uppgifter.

Tystnadsplikten gäller också utanför arbetstiden och efter avslutad anställning. Om till exempel familje- eller bekantskapskretsen ställer frågor om uppgifter som är sekretessbelagda, hindrar tystnadsplikten att man diskuterar saken.

15.1 STRAFFRÄTTSLIGA PÅFÖLJER

Brott mot tystnadsplikten

Bestämmelser om informations- och kommunikationsbrott finns i 38 kap. i strafflagen (39/1889). Enligt kreditinstitutslagen döms till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 38

kap. 1 eller 2 § i strafflagen. En person som har brutit mot banksekretessen kan dömas för sekretessbrott till böter eller fängelse i högst ett år. Om brottet som helhet är ringa, ska den som röjt en bankhemlighet dömas till böter för sekretessförseelse.

Dataskyddsbrott

En banktjänsteman får inte studera en kunds personuppgifter eller uppgifter som gäller hans eller hennes bankaffärer annat än för skötseln av arbetsuppgifterna. Enligt 38 kap. 9 § i strafflagen är det straffbart att behandla personuppgifter i strid med bestämmelserna om ändamålsbegränsning, utlämnande eller överföring av personuppgifter samt säkerhet vid behandling av personuppgifter i dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och andra lagar om behandling av personuppgifter. Den som på ovan beskrivet sätt gör intrång i den registrerades integritetsskydd eller orsakar honom eller henne annan skada eller betydande olägenhet kan dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Att röja bankens företagshemlighet

Bestämmelser om röjande av bankens företagshemligheter finns i strafflagens 30 kap. om näringsbrott.

För brott mot företagshemlighet straffas den som för att bereda sig eller någon annan ekonomisk vinning eller för att skada en annan obehörigen röjer eller utnyttjar någons företagshemlighet som han eller hon fått del av medan han eller hon varit anställd eller ledande person som hos annan. Straffet för brott mot företagshemlighet är böter eller fängelse i högst två år.

För missbruk av företagshemlighet bestraffas på motsvarande sätt den som i näringsverksamhet utnyttjar någon annans företagshemlighet som har åtkommits eller röjts genom en gärning som är straffbar enligt denna lag, eller för att bereda sig eller någon annan ekonomisk vinning röjer en sådan hemlighet.

15.2 SKADESTÅND OCH ARBETSRÄTTSLIGA PÅFÖLJDER

Att röja bankhemlighet

Om en uppgift som omfattas av banksekretessen röjs, kan detta medföra skyldighet för banken att ersätta en skada. Den banktjänsteman som har röjt bankhemligheten kan bli skyldig att, med ett belopp som prövas skäligt, ersätta banken för den ersättning som har betalats till kunden, om inte handlingen har berott på oaktsamhet som är att betrakta som ringa. Om bankhemligheten har röjts uppsåtligen, ska tjänstemannen i allmänhet ersätta banken för hela skadan (skadeståndslagen (412/1974), 3 § 1 mom. och 4 § 1 mom.).

Att röja bankens företagshemlighet

En banktjänsteman som har röjt eller utnyttjat bankens företagshemlighet kan bli skyldig att ersätta den skada som han eller hon har förorsakat banken. I fråga om skadeståndsbeloppet iakttas samma principer som för röjande av bankhemlighet.

Arbetsrättsliga påföljder

Röjande av företagshemlighet och brott mot banksekretessen kan leda till arbetsrättsliga påföljder enligt arbetsavtalslagen.

Ett arbetsavtal kan sägas upp på sakliga och vägande grunder så att det upphör efter uppsägningstidens utgång. Som sakliga och vägande grunder för uppsägning som beror på eller har samband med arbetstagarens person kan anses allvarligt brott mot eller åsidosättande av sådana förpliktelser som följer av arbetsavtalet eller lag och som är av väsentlig betydelse för anställningsförhållandet.

Arbetsgivaren får endast av synnerligen vägande skäl häva ett arbetsavtal. Som sådana skäl kan betraktas ett så allvarligt brott mot eller åsidosättande av arbetstagarens förpliktelser som följer av arbetsavtalet eller av lag och som är av väsentlig betydelse för anställningsförhållandet att det inte skäligen kan förutsättas att arbetsgivaren fortsätter avtalsförhållandet.

16 DEFINITIONER

Med *holdingföretag* avses ett finskt eller utländskt finansiellt institut vars dotterföretag huvudsakligen är kreditinstitut eller finansiella institut och av vars dotterföretag åtminstone ett är kreditinstitut (Kreditinstitutslagen (610/2014), nedan KIL, EU:s tillsynsförordning (575/2013/EU), där benämningen finansiellt holdingföretag används).

Med *kreditinstitut* avses en inlåningsbank eller ett kreditföretag som bedriver verksamhet som avses i kreditinstitutslagen och som har koncession för kreditinstitutsverksamhet (KIL). En inlåningsbank får ta emot inlåning från allmänheten. Ett kreditföretag får ta emot andra återbetalbara medel än inlåning från allmänheten.

Med *utländskt kreditinstitut* avses ett utländskt företag som i huvudsak bedriver kreditinstitutsverksamhet och som övervakas på ett sätt som motsvarar övervakningen av ovannämnda kreditinstitut (KIL).

Med *finansiellt institut* avses ett företag som inte är ett kreditinstitut eller värdepappersföretag men vars huvudsakliga verksamhet består i att förvärva aktier eller andelar eller att bedriva till exempel utlåning, tillhandahållande av betaltjänster, utställande av betalningsmedel, mäkling och förvaring av värdepapper eller portföljrådgivning (KIL, EU:s tillsynsförordning).

Med *finansiell företagsgrupp* avses en koncern som består av koncernens moderkreditinstitut eller utländska moderkreditinstitut, ett sådant kreditinstituts moderholdingföretag som inte är ett värdepappersföretag samt sådana dotterföretag till moderföretaget som är kreditinstitut, utländska kreditinstitut, värdepappersföretag eller med sådana jämförbara utländska företag, finansiella institut eller tjänsteföretag (KIL).

Med *konglomerat* avses ett finans- och försäkringskonglomerat enligt definition i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat. Minst ett av de företag som hör till konglomeratet ska vara ett företag i finansbranschen och minst ett företag i försäkringsbranschen. De företag som hör till konglomeratet kan bilda en koncern eller så kan de ha någon annan betydande bindning (lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)).

Med *konglomeratets moderföretag* avses ett företag som har i den föregående punkten avsett bestämmande inflytande i åtminstone ett finskt kreditinstitut, försäkringsbolag eller värdepappersföretag (lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat).

Med ett *konglomerats holdingsammanslutning* avses moderföretaget i en företagsgrupp som bildar ett finans- och försäkringskonglomerat, då moderföretaget inte är ett kreditföretag, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, en AIF-förvaltare eller ett försäkringsbolag (lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat).

Med *ekonomisk sammanslutning* avses en sådan varaktig och stabil sammanslutning av företag, där företagen har till exempel inbördes innehav eller ett affärsekonomiskt beroendeförhållande utan att bilda ett koncernförhållande, en sammanslutning av inlåningsbanker eller ett finans- och försäkringskonglomerat. Företag som hör till en ekonomisk sammanslutning har vanligtvis en gemensam affärsidé, uppträder på marknaden med gemensamt namn eller under samma logo och använder samma distributionskanaler för försäljning av sina varor eller tjänster. Det finns ändå ingen etablerad definition av ekonomisk sammanslutning och det föreskrivs inte om den i lag. (Motiveringen till KIL 94 §, RP 165/2001 rd).

Med *sammanslutning av kreditinstitut* avses Insättningsgarantifonden, Ersättningsfonden för investerare och bankernas säkerhetsfond samt till exempel Finansbranschens Centralförbund, andelsbankernas sammanslutning, sparbankernas sammanslutning och lokalandelsbankernas sammanslutning.

Med *tjänsteföretag* avses ett anknutet företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller bedriva liknande verksamhet som har samband med ett eller flera instituts huvudsakliga verksamhet (KIL, EU:s tillsynsförordning).

Med *tillsynsmyndighet* avses Finansinspektionen.

Med *sammanslutningen av inlåningsbanker* avses den helhet som består av centralinstitutet, företagen som hör till centralinstitutets finansiella företagsgrupp, medlemskreditinstituten, företagen som hör till medlemskreditinstitutens finansiella företagsgrupper samt sådana kreditinstitut, finansiella institut och tjänsteföretag av vilkas röster de ovan nämnda företagen tillsammans innehar över hälften (lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (24.6.2010/599)).

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11–13
00180 Helsinki
www.finanssiala.fi

FINANSSIALA